

Nr. 27 - Juni 1995  
7e jaargang  
Verschijnt 4x per jaar  
Prijs per stuk Hfl 6,-

# LIMBURGS SCHUTTERSTIJDSCRIFT





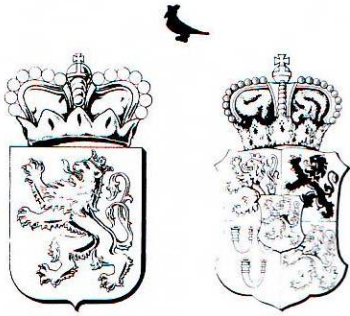


  
**Brand**

HET BIER WAAR LIMBURG TROTS OP IS.



## Het 'Limburgs Schutterstijdschrift'



Het Limburgs Schutterstijdschrift is een uitgave door en onder auspiciën van de stichting Steun Aan het Schutters- en gildewezen in de beide Limburgen (S.A.S.).

### Abonnementen

Het Limburgs Schutterstijdschrift verschijnt 4x per jaar.  
 Abonnementprijs Hfl 25,- / BF 480 per jaar bij vooruitbetaling.  
 Losse nummers à Hfl 6,- / BF 115 excl. Hfl 3,- / BF 60 verzendkosten.

### Bankrelaties

Nederland: Rabobank Heythuysen, rekeningnummer 12.22.15.125  
 Postgironummer 2878343  
 België: Gemeentekrediet van België Agentschap Kinrooi, rekeningnr. 068-2059877-12.

### Redactie-adres en nieuw abonnement

Brouwerslaan 25  
 6093 GG Heythuysen.

### Druk

Drukkerij Limburgsche Post  
 Heerstraat Noord 69, Beegden  
 Postbus 5033, 6097 ZG Beegden.

### Voorbehoud

Plaatsing van een artikel in dit tijdschrift houdt niet in, dat de inzichten van de schrijver worden gedeeld door de redactie.  
 Bij overname van artikelen is bronvermelding vereist.

De redactie stelt het algemeen belang boven het persoonlijk belang en behoudt zich daarmee het recht voor om aangeboden teksten te wijzigen, in te korten of zelfs niet te plaatsen.

ISSN: 1382-0893.

## BESTE SCHUTTERS-VRIENDEN,

Traditiegetrouw bezoek Hare Majesteit Koningin Beatrix met haar familie op koninginndag een provincie. Dit keer viel de beurt aan Limburg. En een officieel bezoek aan Limburg is niet compleet, wanneer de lokale schutterijen geen acte de présence geven. Dat is dan ook op een voortreffelijke wijze gebeurd. In Eijsden zetten St. Sebastianus Oost-Maarland en de schutterij van Gronsvelt hun beste beentje voor. In Sittard toonden de schutterijen St. Rosa, St. Lambertus (Broeksittard) en St. Salvius (Limbricht) zich van hun beste kant. Een welgemeend compliment is op z'n plaats.

De loodproblematiek houdt de gemoederen alweer een aantal jaren bezig. Het ziet ernaar uit dat het ergste leed is geleden. Witteveen en Bos kwamen tot geruststellende conclusies met betrekking tot de vervuiling die we met onze kogels aanrichten. En de commissie die het ministerie adviseert over het al dan niet verplicht stellen van kogelvangsters, is tot het enige juiste inzicht gekomen.

Hoewel het OLS '95 voor de deur staat, kunnen we de boeken van het Oud Limburgs Schuttersfeest te Stokkem nog steeds niet sluiten. Het gat dat in de financiële positie van de organisatie is geslagen, kon tot op heden nog niet worden gedicht. Vandaar dat op 9 juli a.s. een 'solidariteitsfeest' te Stokkem wordt gehouden. Hoewel men vraagtekens bij deze datum kan plaatsen - misschien wordt op die dag nog gekaveld voor het OLS '96, in ieder geval zijn dan de vakanties begonnen en bovendien vindt reeds één week later het ZLF plaats - hopen we toch dat vele verenigingen en schuttersfans de broeders van St. Elisabeth zullen steunen.

Met enthousiasme hebben onze schutterijen zich inmiddels weer op het schietseizoen '95 gestort. Menigeen hoopt de 'Auwe Limburger' te winnen. Vanaf deze plek wil ik de Koninklijke Schutterij St. Sebastianus Voerendaal van harte gelukwensen met de perfecte voorbereiding van haar OLS. Ik hoop dat de weergoden bij zichzelf te raden zijn gegaan en dat zowel in Voerendaal, in Gulpen alsook in alle andere plaatsen waar een schuttersfeest wordt gehouden, de zon de schutters zal toelachen.

Veel leesplezier en succes op OLS en ZLF,

Wim Pijpers, Hoofdredacteur.

Het volgende nummer van het Limburgs Schutterstijdschrift zal in september verschijnen. Kopij en advertenties kunnen aangeleverd worden tot 1 augustus bij het redactie-adres.

### GEZOCHT: SECRETARIS OLS

Wegens het terugtreden van de huidige secretaris, de heer Fried Schrijvers, zoekt de Oud Limburgse Schuttersfederatie nieuwe kandidaten. De functie kan eventueel worden gecombineerd met het penningmeesterschap.

Als belangrijkste functie-eis geldt ervaring met moderne administratie. Betrokkenheid met het Limburgse Schutterswezen strekt tot aanbeveling. De functie(s) omvatten overwegend vrijwilligerswerk. De onkostenvergoeding is beperkt.

Omdat in het vorige nummer van het Schutterstijdschrift deze oproep ontbrak, heeft de federatie besloten de termijn van aanmelding tot 1 juli a.s. te verlengen.

Eigenhandig geschreven sollicitaties kunt u richten aan:

Oud Limburgse Schuttersfederatie  
 Mr. Dr. Froweinweg 1a - 6287 CA Eys.

*Bij de voorpagina: 'Jong geleerd is oud gedaan'.*

*De foto is afkomstig uit het bijzonder fraaie jubileumboek dat schutterij St. Sebastianus Voerendaal vorig jaar bij gelegenheid van haar 450-jarig bestaan deed verschijnen.*



## KONINGINNEDAG 1995 IN EIJSDEN EN SITTARD

– de schutterijen van Oost-Maarland, Gronsveld, Sittard, Broeksittard en Limbricht 'in the picture' –

Wanneer Hare Majesteit de Koningin je gemeente bezoekt, trek je als burgemeester het beste dat je in huis hebt uit de kast. Uiteraard spelen de Limburgse schutterijen daarbij een rol. Toen bekend werd dat de Koningin voornemens was in het kader van Koninginnedag de gemeenten Eijsden en Sittard met een bezoek te vereren, kon de planning, organisatie en grote schoonmaak beginnen. Een bijzondere gebeurtenis vraagt nou eenmaal om een goede voorbereiding.

### “Schuttersbroederschap maakt kroonprins lid”

Dat was de krantekop, die de bestuurders van het Koninklijk Schuttersbroederschap St. Sebastianus Gronsveld voor ogen stond. Want ook de schutterijen planden mee in de organisatie. En zeker als je je een 'koninklijke schutterij' mag noemen; "noblesse oblige".

Men plande in de kern Eijsden de vogel te schieten en bij deze gelegenheid Willem Alexander op te nemen in de schuttersgelederen, een unicum. De kroonprins zou uit de eeuwenoude beker drinken en het vaandel zou over hem gezwenkt worden, hetgeen hem tot echte "sjöt" maakte.

Echter na grootse aankondigingen in de lokale media, blijkt Willem Alexander hiervoor niet in aanmerking te komen aangezien hij niet het juiste geloof heeft. Elke schutter in Gronsveld moet R.K. zijn en zich conform die levensvisie gedragen. Een paar jaar geleden was gedonder in de glazen over een der schutters, een onderwijzer, die ongetrouwd samenwoonde.

In de pers werd het "verkeerde geloof" van Willem-Alexander breed uitgemeten. Zelfs De Telegraaf besteedde ruimschoots aandacht aan deze commotie. Wij als schutters kunnen ons die commotie nog wel voorstellen, maar hopelijk ontstaat bij de buitenwacht niet het beeld van de schutters als wereldvreemd stelletje.

### EIJSDEN

#### St. Sebastianus - Oost Maarland

Nauwelijks had burgemeester Fr. Cortenaar zich laten ontvallen dat Eijsden in verband met de bestrijding van de drugsproblematiek beter aansluiting bij België kon zoe-



Ook een kroonprins ontmoet wel eens blokkades op zijn pad. Daar wist hij met behulp van St. Sebastianus Oost-Maarland overigens wel raad mee. Foto: PersBuro Widdershoven

ken in plaats van de lasten van het drugsbeleid van Nederland te dragen, nauwelijks werden zijn woorden in de landelijke pers breed uitgemeten, toen het koninklijk bezoek zich bij hem aandeed. Een strak schema werd opgesteld. Per vereniging waren circa 4 minuten uitgetrokken, opdat ook ieder binnen het uurtje aan bod zou komen. Bij het kasteel Eijsden kwam koningin Beatrix en haar gevolg aan. Daar werd met een lust voor het oog de cramignon gedanst. Schutterij St. Sebastianus-Oost Maarland vormde een erehaag bij de uitgangspoort van het kasteel. Door de marketensters werd een geschenk aangeboden.

Zoals bekend is het enkel aan geestelijke en wereldlijke vorsten (de Paus en de Koningin) voorbehouden over het vaandel te schrijden. Oost-Maarland laste dit eerbetoon in het programma in. De Ko-

ningin mocht over het vaandel schrijden, dat die dag voor 't laatst dienst deed.

De schutterij liep een eind met de stoet mee. Vervolgens werd door de bielemannen 'poal gehouwe', een oud gebruik dat voornamelijk in Zuid-Limburg nog beoefend wordt. Het zou herinneren aan de tijden dat wegversperringen van de processies uit de weg geruimd zouden moeten worden. De bielemannen aan de kop van de groep ruimden de versperring op en sloegen eventuele paaltjes om.

De bielemannen van Oost-Maarland kregen uit onverwachte hoek hulp. Willem-Alexander wist namelijk ook met dit bijltje te hakken. Wordt normaliter dus de weg vrijgemaakt zodat de katholieke processie haar weg kan vervolgen, op deze dag werden obstakels voor het protestantse koninklijke gezelschap verwijderd.



St. Salvius - Limbricht begroet de koningin.

(Foto: P. Schaeks)



**Kon. St. Sebastianus - Gronsveld**

De Koningin en haar gevolg vervolgde haar weg door Eijsden en maakte kennis met de jonkheden, de twee superieure koninklijke harmonieën en de nauwe band van de Eijsdenaren met Visé. Het Vrijthof aldaar was geheel voor St. Sebastianus Gronsveld met haar muziek-korps.

De eeuwenoude schuttersbroederschap - dat wanneer het uitrukt, minimaal 200 geüniformeerden onder de wapenen brengt - voerde een overtuigende charge uit. De aandacht van het koninklijk gezelschap voor deze toch bijzondere schutterij was onmiskenbaar. Na enkele handelingen met het geweer, waar nog de bajonet op zat, werden saluutschoten gelost.

Ondanks het feit dat ze geen kroonprins hebben, zal het dorp toch nog menige koning rijk zijn.

Vervolgens begaf het koninklijk gezelschap zich naar Sittard

**SITTARD – St. Rosa - Sittard**

De Benjamin in dit rijtje van schutterijen die voor de Koningin in het geweer kwamen. De "Junggezellen" van St. Rosa verwelkomden de koninklijke bus uit Eijsden en marcheerden later achter de hele stoet aan om de historische optocht over Sittard te openen. Als stad en grote gemeente herbergt Sittard vele verenigingen. Derhalve was voor de drie betreffende schutterijen slechts een korte tijd ingeruimd in het drukke programma.

**St. Salvius - Limbricht**

St. Salvius-Limbricht had onlangs

nog de Koningin ontmoet. Toen Beatrix een werkbezoek bracht aan de Westelijke Mijnstreek lag ook een bezoek aan Sittard in het verschiet. Bij die gelegenheid vormden de schutters van Limbricht een erehaag en werd voorzitter Corten aan Hare Majesteit voorgesteld.

Nu, tijdens koninginnedag, kwamen de Limbrichtse schutters wel zeer origineel voor de dag. Zij vormden een "tableau vivant" ofwel 'een levend schilderij'. In een hofje heetten het koningspaar, voorzitter en vaandel van de schutterij de Koningin en haar gevolg welkom. Achteraan was de drumband opgesteld en ervoor waren kleine houten tafeltjes opgesteld waaraan de schutters een kaartje legden of kogels maakten.

**St. Lambertus - Broeksittard**

Toen de Koningin en haar gezelschap de hele ronde door de stad had gelopen, werd zij op de markt opgewacht door een aantal sportverenigingen, dansgroepen en onmiskenbaar door St. Lambertus-Broeksittard. Na de afsluitende woorden van de burgemeester werd het Wilhelmus gespeeld. Nadat het gezelschap zich daarop had teruggetrokken, marcheerde de schutterij af, voor het oog van duizenden toeschouwers.

Tienduizenden liepen uit om een glimp van de koningin op te vangen, en tienduizenden zullen ook het komende OLS weer uitlopen om een glimp van de 164 koninginnen op te vangen.

Luc Wolters, Simpelveld



St. Lambertus - Broeksittard groet de koningin.

Foto Peter Schols.

## UIT HET MARKETENTSTER MANDJE

**GEVULDE KONINGSVOGEL**

U heeft nodig:

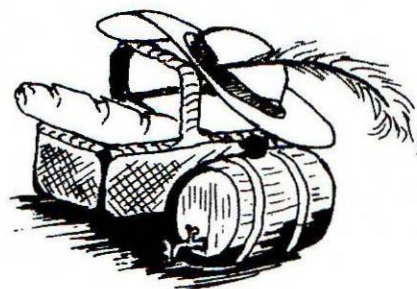
1 kalkoen van ca. 2½ kg.,  
500 g. saucijzenvlees,  
300 g. champignons,  
300 g. uien, 200 g. wortels,  
200 g. prei, 200 g. boter,  
2 eieren,  
gemalen witte peper, folie,  
zout, aardappelmeel.

Snij met een scherp mesje het borstbeen uit de panklare kalkoen. Snipper de uien goed fijn, snij de wortels in kleine stukjes en snij de prei fijn. Fruit de uien met de wortels in 50 g. boter. Als ze gaan kleuren, de prei toevoegen en even meefruiten. Af laten koelen en bij het gehakt doen met de kleine champignons en twee eieren. Knead dat goed door elkaar en breng op smaak.

De kalkoen inwrijven met gemalen witte peper, folie en zout. Vul hem met het gehaktmengsel en naai de voor- en achterkant dicht met dun touw, met behulp van een paknaald. Bind de bouten aan elkaar, evenals de vleugels. Leg de kalkoen in een braadsleetje en giet de gesmolten boter erover heen. Schuif het sleetje in een hete oven van 175 °C. Braad de kalkoen daar in gaar onder zo nu en dan overgieten van de borst met braadboter. Wanneer de kalkoen begint te kleuren, de oven iets tempereren. Laat de kalkoen in ongeveer twee uur gaar braden. Neem hem dan uit de oven. Blus de jus met water. Bind met aangengelgd aardappelmeel.

Laat het u smaken.

Bep Louwen, marketentster.





## RESULTATEN ONDERZOEK WITTEVEEN & BOS: SCHUTTERSLOOD VORMT GEEN GEVAAR VOOR HET MILIEU

Nadat Lei Stals tijdens de tweede schuttersdag in januari j.l. reeds een tip van de sluier had opgetild, gaf hij op een persconferentie in wegrestaurant Nederweert Oost samen met Frits Kirkels nadere informatie betreffende de stand van zaken aangaande de loodproblematiek. Conclusie: Het Limburgse schutterslood vormt géén gevaar voor het milieu. Slecht 0,03% van het lood verdwijnt via uitloging in de bodem. Wanneer de schutterijen één keer per jaar met behulp van een metaaldetector kogels rapen in het schootsveld, wordt verreweg het grootste deel van de loden proppen gemakkelijk teruggevonden. Onlangs heeft bovendien de begeleidingscommissie van het ministerie 'concept richtlijnen' opgesteld, waarmee de minister waarschijnlijk zal instemmen. 'We steken niet de vlag uit voor dat stuk, maar het ergste kwaad is er wel mee afgewend', zo merkt Lei Stals in een toelichting op.

Tijdens de persconferentie zetten Lei Stals en Frits Kirkels de ontwikkelingen aangaande de loodproblematiek nogmaals op een rijtje. 'Nadat het ministerie een zogeheten 'Zwarte Lijst' publiceerde met stoffen die zeer schadelijk voor het milieu zijn, kwam de Raad van State als hoogste rechtsinstantie een aantal keren tot de conclusie dat gedaaide schutterijen slechts met de zware buks mochten schieten, wanneer een kogelvanger zou worden opgesteld. Daarop wilde het ministerie, met de nieuwe Wet Milieubeheer in de hand, alle schutterijen tot een kogelvanger verplichten.'

'Dat zou het einde van het Limburgse schutterswezen zijn, zoals wij dat nu kennen', zo merkte Stals op. 'We hebben 'natuurlijke lucht' als achtergrond nodig, al was het maar om eenduidig te kunnen vaststellen of een schot raak was of niet. Door de inslag van de kogel in wit plastic

kan dat nogal eens moeilijk zijn. Daarnaast kost 'een beetje' kogelvanger, inclusief affuiten waarin de buksen worden geklemd, om en nabij f 50.000,-. Dat is voor de meeste verenigingen onbetaalbaar. Bovendien worden we voor onoverkomelijke praktische problemen gesteld wanneer we voor een OLS 40 van zulke installaties op rij moeten stellen. Tot slot zouden onze Belgische broeders, die vooralsnog niet worden gehinderd door zo'n strikte wetgeving, thuisblijven. Daarmee zou het inter-limburgse karakter verloren gaan. Al met al moet hoe dan ook worden geconcludeerd dat kogelvangers geen enkel alternatief vormen.'

### Overleg

'Ongeveer 2,5 jaar geleden zijn we toen het gesprek met het ministerie aangegaan', zo vult Frits Kirkels aan. 'Voor alle duidelijkheid had ik enkele loden schutterskogels en foto's van onze schietwedstrijden meegenomen. De Haagse heren keken hun ogen uit. Het bleek dat ze geen flauw benul hadden van het reilen en zeilen binnen onze schutterswereld. Langzaam aan groeide vervolgens wederzijds begrip, zeker nadat het overleg een structureler karakter kreeg en de Gelderse en Brabantse federaties van schuttersbonden hieraan eveneens deelnamen.'

### Onderzoek

'Een van de eerste conclusies was, dat binnen elk van de drie federaties op geheel eigen wijze wordt geschoten', zo ging Lei verder. 'Deze kunnen niet over één kam worden geschoren. Voor de klein-kalibergeweren in Brabant bijvoorbeeld, kunnen wel efficiënte kogelvangers worden gefabriceerd. Men studeert daar nog op een uniform model. Ten aanzien van ons Limburgs schieten, draaide uiteindelijk de discussie om twee vragen: A) Kunnen effectieve alternatieve kogels en kogelvangers worden gefabriceerd of vormen metaaldetectoren een uitkomst? B) Hoe schadelijk is het schutterslood eigenlijk?'

'Het ministerie gaf daarop aan TNO opdracht om zowel de maakbaarheid van geschikte kogels en kogelvangers te onderzoeken alsook het



*Wim Pijpers wees reeds vroeg in de richting van metaaldetectoren als mogelijke oplossing.*





*Kogelvangers vormen hoe dan ook geen redelijk alternatief.*

nut van metaaldetectoren te bepalen. Zelf gaven we aan bureau Witteveen & Bos opdracht om de giftigheid van ons lood wetenschappelijk te bepalen. Omdat lood op de reeds genoemde 'Zwarte Lijst' staat, weigerde het ministerie in dat laatste onderzoek deel te nemen. De 'Lijst' is voor hen heilig, punt uit. Het onderzoek hebben we vervolgens uit eigen middelen betaald. De donatie van de Alfa Bierbrouwerij van f 10.000,- (in 1993 geschonken bij gelegenheid van hun nieuwe bier) kwam daarbij zeer goed van pas.

### Resultaat

'Bureau Witteveen & Bos heeft onomstotelijk vastgesteld, wat we eigenlijk zelf allang wisten: Het zogeheten metallisch lood van onze schutterijen vormt géén gevaar voor de natuur. Dit in tegenstelling tot het loden stof dat bijvoorbeeld uit de uitlaat van auto's komt', zo ging Lei Stals verder. 'Ons schutterslood verdwijnt nauwelijks in de bodem. Dat komt in belangrijke mate doordat als gevolg van inwerking van zuren in de bodem, de kogels zichzelf als het ware inkapselen met een corrosielaagje. De geleerden hebben slechts kunnen vaststellen, dat 0,03% van het lood in de directe omgeving van de kogel in de bodem verdwijnt. Daarbij

is geen sprake van enig gevaar voor uitstroming naar het grondwater.'

'Met betrekking tot het onderzoek van het ministerie kan worden gemeld dat TNO al heel snel tot de conclusie kwam dat noch alternatieve kogels noch kogelvangers soelaas bieden. De metaaldetectoren daarentegen hebben wel het gewenste effect. Uit tests bleek dat tot 90% van de kogels werd teruggevonden. Deze resultaten zijn vertaald in de concept richtlijn. Deze richtlijn ligt ter beoordeling op het ministerie. Naar verwachting zal door de minister daarover in het najaar het finale woord worden gesproken. De richtlijn zal dan waarschijnlijk vanaf seizoen '97-'98 gelden.'

### Richtlijn

'Naar het zich laat aanzien, wordt in de richtlijn onderscheid gemaakt tussen vergunningen voor (eenmalige) feesten enerzijds en de vaste schietinrichtingen van de afzonderlijke verenigingen anderzijds.

Als vergunningverlenende instantie worden de gemeenten verzocht om zowel voor de feestterreinen alsook voor de vaste schietterreinen van de schutterijen een (jaarlijkse) raapbeurt met behulp van een metaaldetector verplicht te stellen. Daarbij wordt als richtlijn een 'raappercentage' van 90% aangehouden. Hierbij geldt de kanttekening dat het met name voor oude schietterreinen, waar nogal wat 'oud lood' in de grond zit, moeilijk zo niet onmogelijk is om vast te stellen hoeveel van de in dat jaar verschoten kogels zijn teruggevonden. Daarnaast wordt in de richtlijn gesteld dat voor verenigingen met een vaste inrichting waarvan het schootsveld in moerassen, open wateren (Maas) en bossen ligt, de raapplicht niet kan gelden. Deze schutterijen zullen een nieuw schietterrein moeten kiezen, dan wel een kogelvangervangen dienen te plaatsen. Goed overleg met de gemeente is hierbij van groot belang. Wanneer de vereniging aannemelijk kan maken dat de kogels toch op een of andere wijze kunnen worden teruggevonden, zal de overheid de bestaande situatie wellicht kunnen handhaven. Al met al geeft deze richtlijn ons de ruimte om het Limburgse Schutterswezen in de bestaande traditie te laten voortleven. Daarmee is niet alles, maar wel veel bereikt.'

Jos Gerits, Spaubeek.

## HET MYSTERIE VAN WYLRÉ

Te laat!! Aldus luidde het strenge oordeel van de Federatie over de inzending van schutterij St. Maternus Wylré voor het OLS '95.

'Wanneer we één uitzondering maken, is het hek van de dam. Dan kunnen we wel bezig blijven', zo meldde Fried Schrijvers voor Omroep Limburg.

Alfons Emonds, voorzitter van St. Maternus, kan zich in die harde opstelling niet vinden.

'Ik ben en blijf ervan overtuigd dat de secretaris het inschrijfformulier op tijd heeft ingezonden. Het is ook voor mij een raadsel waarom de brief te laat is aangekomen. Wel moet ik toegeven dat secretaris de stukken lang heeft laten liggen, maar daarvoor bestonden redenen. Van groot belang daarbij is, dat wij traditioneel pas op de voorjaarsvergadering officieel beslissen of we daadwerkelijk zullen gaan. Dan controleren we tevens of de stukken in orde zijn. Deze vergadering vond op 5 maart j.l. plaats, precies op dezelfde dag dat de inschrijving werd gesloten.

Bovendien zat de secretaris midden in een verhuizing. Dan kan nog weleens iets misgaan met de planning.

Tot slot acht ik het niet uitgesloten dat de brief onderweg vertraging heeft opgelopen. Er zijn bij ons meerdere gevallen bekend.'

De heer Emonds vindt namens zijn vereniging dat de Federatie in dit geval redelijkheid voor recht kan laten gelden. 'Er is van onze kant geen opzet in het spel', zo merkt hij nadrukkelijk op.

'En omdat ik vind dat de federatie er voor de schutterijen moet zijn, en niet tegen hen, zou men best enige soepelheid in acht kunnen nemen. We zullen op de OLS-najaarsvergadering daarover een duidelijk en helder standpunt innemen.'

'Het maakt voor ons niet uit waarom een vereniging te laat heeft ingeschreven. De regels gelden voor iedereen, dus ook voor de schutten van Wylré', aldus het weerwoord van de Federatie.

Na de volgende bijeenkomst in Sittard, weten we meer.



## DE SCHUTTERIJ VAN GROOT-BEERSEL

Dankzij ons redactielid Werner Smet zijn we in het bezit gekomen van enkele interessante artikelen over schutterijen, die gepubliceerd werden in het Soldatenblad MILAC Molenbeersel. Het artikel over de schutterij van Groot-Beersel werd geschreven door Naardje Leveaux en gedateerd 6-6-1956.

Naardje Leveaux: "Deze zeer beperkte gegevens over het wedervaren der schutterij, welke mij bekend zijn door oorkonde, overleveringen en zelfbelevens, heb ik willen neerschrijven om ze aan de vergetelheid te ontrukken voor alle tegenwoordige en toekomstige bewoners van ons dierbaar dorp."

### DE SCHUTTERIJ VAN GROOT-BEERSEL

De schutterijen of gilden, die eertijds bijna in ieder dorp of gehucht bestonden, werden waarschijnlijk opgericht met verschillende doeleinden: ze waren verplicht hunnen heer en gebieder te volgen, zowel binnen- als buitenlands; hem te gehoorzamen en verder alles te doen wat de schuttersregel inhield. In burgerlijke aangelegenheden waren zij gehouden een behulpzame hand te bieden; huiszoekingen te doen, dag- en nachtwachten te houden, alsmede dieven en moordenaars op te sporen en aan de justitie over te leveren.

De schutters waren ook verplicht het politiereglement, door de Heer uitgevaardigd, te doen eerbiedigen. Verder dienden ze ook godsdienstige oefeningen, zoals openbare processies, bij te wonen opdat het Allerheiligste geen oneer zou geschieden en tevens ook om de plechtigheden meer luister bij te zetten. De leden stonden onder bevel van een kapitein en officieren, die de eed van trouw aan de Heer des lands zwoeren. Hier volgt een voorbeeld:

Eydt van de officieren geswoorene der schutterien deser Keyserlijcke Vrijheerlijkheid Kessenich-Bronshorn.

*"Wij capiteyns, luitenants vendraegers ende sempelijcke officiers deser geswoorene schutterien, sweren ende beloven met solemnelen Eedt onsen gebiedenden Landtsheer Johan philip Baron de Waes holdt ende trouwe te sijn, diewils wij des geboden sijn, hem met onse onderhorige schutterien te volgen ende te gehoorsamen, so binnenlands als buitenlands, ende alles verder te doen dat onsen schuttenregel mede brengt ende eenen getrouwen officier gehouden is te doen. Desen Eydt nemen wij aan ende sweren, so helpe ons Godt ende alle sijne lieve Heyligen".*

*Actum praestatum in plena fora de Kessenich hac 27 Augusti 1752<sup>1</sup>*

Grootbeersel was vroeger verdeeld onder de gebieden:

- Grootbeersel Kessenich;
- Grootbeersel Ittervoort (dat afhing van de abdij van Thorn);
- Grootbeersel Hunsel<sup>2</sup>

Het dorp Hunsel was de hoofdplaats van het gebied Bronshorn. Dit was waarschijnlijk een spleet van het oude Graafschap Horne, waarvan het reeds zeer vroeg is afgedeeld -Vandaar misschien de naam Bronshorn-. Een oud register van het jaar 1307 spreekt van een kasteel met grachten. De eerste Heren van Bronshorn bezaten dus hier ook een versterking.

Veel weten we er niet van; wel dat ze niet lang heeft bestaan. De burcht van Bronshorn was reeds in de eerste helft van de 15e eeuw verdwenen.





Op het einde der 14e eeuw huwde Jan van Horne, Heer van Bronshorn, met de erfdochter van Kessenich, zodat deze twee gebieden verenigd werden en het ook bleven, tot aan de Franse omwenteling<sup>3</sup>, zodat Grootbeersel onder Hunsel ook bij Kessenich kwam.

De stichter der schutterij is waarschijnlijk Walrave van Waes, Heer te Borg-Itter, wiens vrouw, haar Heerlijkheid en Goederen van Kessenich, door huwelijk in de familie de Waes bracht en kinderloos stierf in 1641<sup>4</sup>.

De stichtingsdatum der schutterij van Grootbeersel is wellicht 1642, te oordelen naar de oudste plaat die aan de vogel hangt, waarop te lezen staat:

*"Sancte Martinus Companie van Grootbeersel onder dat gebiede van den genadigen Heere Heer tot Kessenich, anno 1642"*.

De zilveren vogel heeft als datum 1681.

De schutterij van Grootbeersel heeft als patroonheilige Sint Martinus, evenals die van Kessenich, waaruit men kan besluiten dat beide gilden nauw verwant waren.

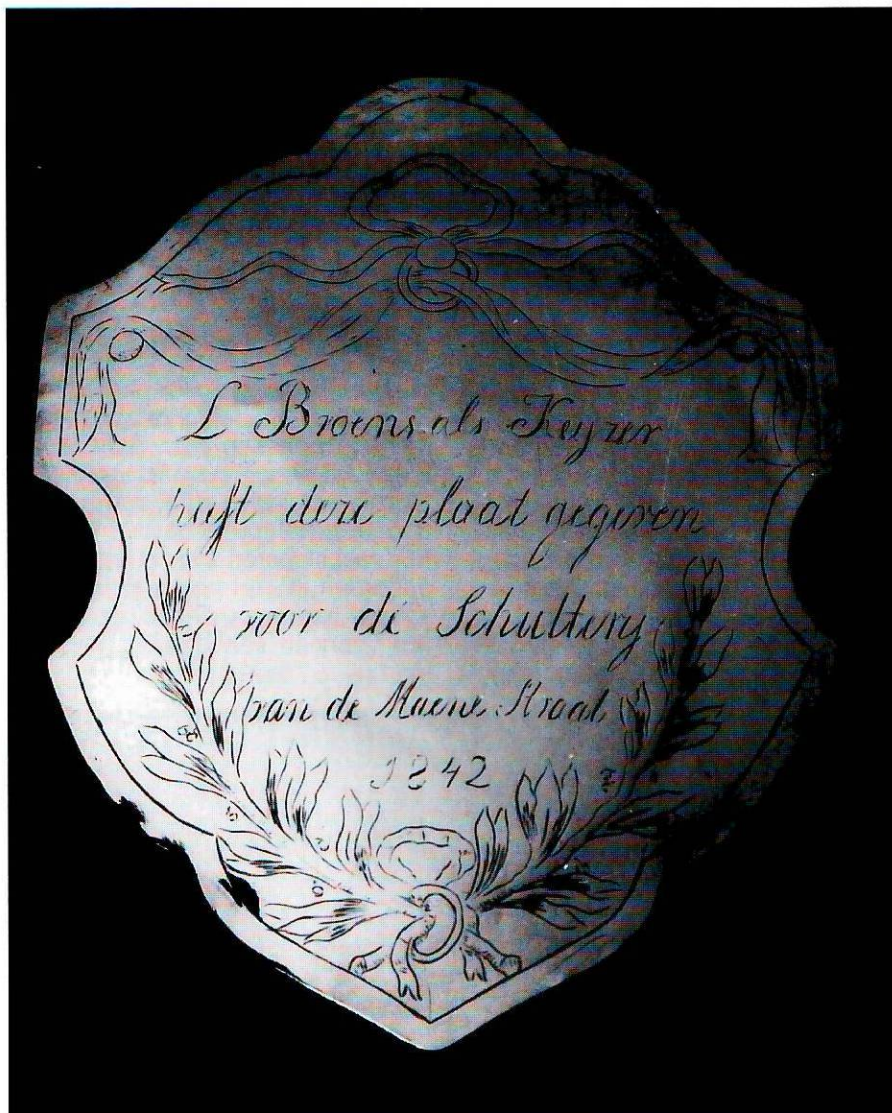
In vroegere tijden bezaten de schutterijen ook goederen, die door sommige leden aan de gilden vermaakt werden.

Zo hoort men heden ten dage nog namen van percelen grond noemen als "schuttenhoeve" of "schuttenhout", waarvan de rente diende als onderhoud der gilden.

In de burgemeestersrekening van Beersel onder Hunsel van 1731 tot 1798 staat vermeld: *"Ruth Broens, borgemeester der Quartiers van Beersel onder Hunsel in 1731 betaalt aan de schutten van Beersel den intrest van hondert en vijftigh gulden capitael, zes gulden"*.

En in 1780: *"Michel Schreven, Borgemeester betaalt aan de schutten van Beersel, onder Hunsel, den intrest van drie hondert vijftigh gulden, vijf gulden vijf stuiver"*. Zodat men kon weten dat de gilden geld uitleenden<sup>5</sup>.

Zo hebben die gilden voortbestaan tot aan de Franse omwenteling, maar toen zijn ze ontbonden geworden.



Op een oude kaart van Groot-Beersel uit het jaar 1808, die in het archief van Maastricht berust en waarvan H. Janssen een afschrift bezit, staat een schietboom vermeld langs de weg van Heiler naar Wieler. De juiste plaats is niet met zekerheid vast te stellen, maar zo ongeveer waar het huis van Theodoor Peerlings staat. Deze schietboom stond waarschijnlijk op eigendom van de schutterij, daar men weet, dat vroeger de schutterijen eigendommen bezaten. Hoelang die schietboom daar vóór dien datum (1808) of hoelang er na gestaan heeft, is niet geweten. Wel weet men dat vroeger een schietboom stond op een driehoek gemeentegrond aan het perceel genaamd "Tingerduim". Deze is nu ook al vele jaren verdwenen. De gilden die na de Franse revolutie weer opgericht zijn geworden, hadden met de vorige niets gemeens. Deze schutterijen zijn vrije verenigingen en mogen als sport aanschouwd worden.

Wanneer de schutterij van Groot-Beersel terug opgericht is geworden, is niet geweten. Alleen staat vast dat er in het jaar 1840 in de Gilde een keizer was. Dit wordt gestaafd door een plaat die aan de vogel hangt en het volgende inschrift draagt: *"Henricus Hansen, Keizer van de Gilde Sint Martinus tot Groot-Beersel 1840"*.

Men dient te weten dat men drie achtereenvolgende jaren de vogel moest afgeschoten hebben, vóór men de titel van Keizer bekwaam. Wie hem nog maar één of twee keer afgeschoten had, was nog maar enkel Koning.

Drie jaar na het keizerschap van Henri Hansen was het Hubert-Jozef Laveaux die het keizerschap bemachtigde. Dit getuigt een trom, die door hem aan de Gilde geschonken werd en het jaartal 1843 draagt met volgende inschrift: *"Keizer Hubert-Jozef Laveaux van de Gilde van Sint Martinus Groot-Beersel"*.



Dit keizerschap heeft voortgeduurd tot in 1864 toen hij overleed. Van dien datum af zijn er maar alleen koningen geweest, tot in 1877, toen Pieter-Jos Laveaux, de zoon van de voorgaande zich weer keizer schoot. Tussen die twee datums, n.l. 1864 - 1877 zijn er verschillende koningen geweest, waarvan er slechts één bekend is. Dit is te weten door een plaat aan de vogel gehecht met het volgende inschrift: "*Pieter-Johan de Hing; Koning van de Gilde Sint Martinus tot Groot-Beersel 1870.*"

Ieder jaar werd het vogelschieten betwist. Deze gebeurtenis had een vaste datum. Voor Groot-Beersel was deze Sint Pieter en Paulusdag (29 juni). Wanneer de dag aangebroken was dat het koningschap ging betwist worden, moest de koning zorgen voor een houten vogel.

Deze werd meestal gemaakt uit een dennentronk. De schutboom werd voorzien van een houten las, waaraan van boven een ijzeren stang bevestigd werd. Een doorboorde zware ijzeren plaat van een tiental centimeter middellijn werd dan om die stang geschoven die van onderaan op een verhevenheid van de stang bleef rusten. Dan kwam de houten vogel, insgelijks doorboord, die men ook om de stang liet glijden. En verder werd plaat en vogel met een spleetnagel afgesloten. Als de schietboom weer omhoog gehesen was, pronkte die vogel daar hoog in de lucht.

Op die schietdag dan, na de middag, rond 2 uur hoorde men de trommel slaan en alle schutters vergaderden in een herberg, "schuttekamer" genoemd. De schutters waren voorzien van geweer, kruit en lood.

Als allen aanwezig waren, werden ze in gelid gesteld door de aanvoerder, gewoonlijk een oudgediende, die de commando's gaf in het frans. De opstelling gebeurde als volgt: voorop de tambour-maître, dan de vaandrig en de trommelslager, vervolgens de koning en de leden met hun geweren en er nevens de aanvoerder met blanke sabel.

Het bevel klonk: En avant - Marche; en de stoet trok naar de schietboom. Die dag was iedereen te been om de schutten te zien voorbij marcheren. Zelfs oude mensen, uit hun middagslaapje gewekt, voelden zich verjongd en dachten dan nog aan hun jongen tijd, als zij nog van de partij waren. Jongens en meisjes en een hele drom joelende kinderen volgen de schutten te voet. Op de kampplaats aangekomen klonk het kordaat: "Compagnie ... Halt! Place repos."

Eer de strijd een aanvang nam, werden nog enige bevelen gegeven, waarna de keizer of koning het eerste of ereschot loste. En dit was het teken dat de kamp geopend was. Goed voorzien van kruit en lood knalde men er maar op los. Tussendoor hoorde men het rinkelen van de laadstok, als deze klingelde en opsprong was het een teken dat het geweer goed aangelanden was. Na enigen tijd stortte dan bij een oorverdovend gejubel en het roffelen van de trom de houten vogel ter aarde. Maar nu pas kwam het er op aan. De winnaar moest de zware ijzeren plaat naar beneden halen. Dit was bijna niet mogelijk, zolang de spleetnagel niet gegeven had. Als er dan eindelijk iemand in slaagde was hij koning en werd hem de zilveren vogel omgehangen. Dadelijk werden de huisgenoten van de nieuwe vorst verwittigd; jonge meisjes uit de buurt kwamen te samen en maakten een krans, die moest dienen om de huisdeur te versieren waar de held binnenkort zijn intrede zou doen.

Als de laatste schikkingen getroffen waren om de koning naar huis te brengen, werden op bevel van de overste de rangen gevormd, wyl de nieuwe held met het koningszilver behangen, fier in de stoet meestapte. Thuis, waar alles in gereedheid was gebracht, leidde men hem binnen en ontving hij de gelukwensen van familieleden en geburen. De geneverfles kwam voor de dag en ruimschoots werd er gebruik gemaakt van het geestrijke vocht.





Daarna werden dan nog de omliggende herbergen bezocht en de leute duurde soms voort tot laat in de nacht.

In het jaar 1877, toen Peter Jos Laveaux voor zijn keizerschot stond, hadden de overige schutten de kop bijeen gestoken en hadden bevestigd hem kost wat kost te kloppen. Er waren er al die zich op andere plaatsen geweren geleend hadden die als geduchte wapens bekend stonden.

Maar Peerke liet zich niet uit zijn lood slaan, hij wist ook een geweer dat bijzonder doeltreffend heette te zijn. Dit was een "roer" van kolossale grootte en kaliber. De kogels die daarvoor dienden wogen 75 grammen; dus geen 14 per kilo. De kogelvorm, die bij het wapen behoorde, goot twee kogels tegelijk die met een scherp voorwerp vaneen konden gescheiden worden. Dit geweer was te verkrijgen in leen te Oler-Grathem.

Als de schietdag dan aangebroken was, ging Peerke op de voorafgaande zondag naar de eerste mis. Als hij thuis kwam, nam hij de kruiwagen en voer ermee naar Oler. Hij huurde het wapen, laadde het op zijn kruiwagen en kwam er rond de middag mee thuis. Onmiddellijk ging hij kogels gieten.

Als er genoegzaam gereed waren, nam hij een plank en maakte daar met krijt een wit bolletje op, die hij dan in de weide bij het huis tegen een hoog grachtenboord plaatste. Op 18 schreden daarvan af plaatste hij de omgekeerde kruiwagen en daarvoor zette hij een melkstoel. Het geweer werd geladen en ging beproefd worden.

Peerke zette zich op de melkstoel en legde de loop van het wapen op de kruiwagen. Hij mikte en schoot. En waarachtig, er was geen wit bolletje op de plank meer te zien! Het witte bolletje had plaats gemaakt voor een gat van kogeldikte omvang. Nu was hij verzekerd dat het roer juist gericht was en dat hij aan zijn schoten niet behoefde te twifelen.

Als nu het moment gekomen was dat de strijd zou beslist worden, deed Peerke als koning het eerste schot. Een vleugel tuimelde al naar beneden. Er vielen nog verscheidene schoten eer de laatste splinter weggeschoten was. Als er dan niets meer over bleef dan de plaat, werd er verwoed gevraagd om deze af te halen maar ze kwam telkend tegen de spleetnagel terecht. Peerke wilde absoluut zijn keizerschap bemachtigen ...

Hij plaatste zijn wapen tegen een boom, nam de koehoorn met poeder en liet zo een dubbel maatje in de loop van het geweer glijden. Hij dekte het poeder af met een prop papier. Dan nam hij een dubbele kogel, die dan vast daarop aangestampt werd. Het geweer op de aanlegpaal geplaatst zijnde, zette zich Peerke er met de schouder onder.

Na enige ogenblikken mikken had er een losbranding plaats dat horen en zien verging! Een kogel van 150 gram was recht vanonder tegen de plaat gekomen, de spleetnagel begaf en de ijzeren plaat sprong wel een meter boven de ijzerlas uit. De trommel roffelde ..., hoera's weergalmden en ... Peerke was keizer!

Zijn jarenlange droom was in vervulling gegaan, nl. ook eens keizer te zijn van de schutterij, evenals zijn vader geweest was.

Aan het keizerschap was een extra vergoeding verbonden, die op dezelfde dag door iedere schut afzonderlijk aan de keizer moest betaald worden. Deze vergoeding bedroeg 18 stuivers of 90 cents.

Peerke tracteerde de schutten met jenever en verder verliep de dag in vreugd en vermaak.

Op zekere zondagmiddag trok Peerke zijn schoenen aan, haalde zijn mispelen stok met koperbeslag uit de klokkenkast en toog naar Roermond. Thuis had hij nog enige ongangbare zilveren munten liggen, die hij zorgvuldig in zijn zak borg.

Als hij te Roermond kwam, ging hij naar een zilversmid en bestelde hem een plaat om aan de vogel te hangen. Hij gaf die oude munten aan die man. De munten zouden de prijs van de plaat zeker verminderen, daar deze hem per gewicht gerekend werd.

In deze plaat, in de vorm van een halve maan, moest het opschrift ingegrift worden: "Peter Jos Laveaux, Keizer van de Schutterij van Grootbeersel - 1877". Deze plaat moest dienen om deze heuglijke gebeurtenis te vereeuwigen en tevens om de vogel te versieren.

Peerke is van dien datum af altijd keizer gebleven tot aan zijn dood in 1893. Na Peerke heeft het nog niemand tot keizer kunnen brengen, zodat hij, om zo te zeggen, tot op heden nog altijd de laatste keizer geweest is.

Tot aan het eind der vorige eeuw was de schutterij een bloeiende vereniging, daar zij om zo te zeggen, de enige bestaande volksvermakelijkheid was. Doch in 1900 begon ze haar pluimen te verliezen, daar er in de gemeente een fanfare werd opgericht. Dit was iets nieuws en genoot veel belangstelling. De tweede grote slag voor de schutterij was de oorlog van 1914. Toen moesten op bevel van de Pruisen de geweren ingeleverd worden. Veel van deze wapens kwamen nooit meer terug. De wapens die verborgen waren gehouden werden in onbruik bevonden door het lang verstopt houden in de grond of op andere vochtige plaatsen.

De gilde bezat nog de buks die door Voorter in goede staat was verborgen gehouden. Nu werd besloten dat voortaan het vogelschieten zou gebeuren met de buks en dat het koningschap zou toegekend worden aan de schutter die het meest houten bolletjes zou afschieten. Ook dit kon niet beletten dat de schutterij achteruitging.

Door het veelvuldig in gebruik komen van de fiets, trok men zondags hier en daar naar toe en het verenigingsleven kreeg een grote knak. Door die slentergang van de gilde trokken zich velen uit de vereniging terug; er werden vele ereleden verloren zodat de inkomsten van de schutterij zeer miniem waren.

De werkende leden betaalden jaarlijks een bijdrage van een halve frank, of 0,50 fr! Deze bijdrage werd ieder jaar betaald in de kermisdagen wanneer er een H. Mis

**De foto's bij dit artikel werden ons  
belangeloos ter beschikking gesteld door de  
Geschied- en Heemkundige Kring Kinrooi VZW.**



voor de afgestorven leden gedaan werd. Na die mis kwam men bijeen in een herberg en de leden betaalden aan de schatbewaarders hun bijdrage. Ieder die de betaling voldaan had, werd het recht toegekend een glas bier of een borrel te gebruiken op kosten van de schuttenkas! Dit was een verteer van 10 cent, zodat er in feite maar 40 centiem voor de vereniging overbleef. Het was daarom niet te verwonderen dat de kas bijna ieder jaar een tekort boekte. Het kwam zelfs zover dat er geen schatbewaarder meer te vinden was. De ontslagnemende verklaarde er genoeg van te hebben, want het was al het derde jaar dat hij moest bijlappen, zegde hij en dat hij al zes franken aan zijn broek had.

Na de tweede wereldoorlog echter flakkerde de schutterij weer op. Begeesterd door het fantastisch praalvertoon van het Oud-Limburgs Schuttersfeest besloten de oude leden en vele jongeren óók daaraan mee te doen. De nodige stappen werden hiervoor gedaan en nog hetzelfde jaar werd er meegedongen naar de prijs van de "Oude Limburger". Er werd een nieuwe moderne buks gekocht en men begon zich terdege te oefenen. Het is zelfs al zover geweest dat het maar een haartje scheelde of de prijs was naar Molenbeersel gekomen. Het is niet uitgesloten dat zulke eer nog eens aan de schutten van Beersel te beurt zal vallen!  
Ik alle geval wens ik aan de schutters van onze gemeente een "goed heil!"

#### Noten:

- (1) Stadsarchief Hasselt; gichtboek van Kes-senich nr. 5/1735-1760 (fol. 157) - aantekeningen over Molenbeersel, door Hendrik Janssen-Aerts.
- (2) Aantekeningen over Molenbeersel, H. Janssen-Aerts
- (3) Uit verzamelde opstellen geschied- en oudheidkundige studiekring Hasselt, boekdeel XVIII, blz. 158, door Piet Bouveroux.
- (4) Idem Boekdeel XVII, blz. 49-50.
- (5) Idem bladzijde 46 en 52.

## OUD LIMBURGS SCHUTTERSFEEST (OLS)

Na het glorieuze moment van de overwinning van het OLS 1994 te Stokkem/Dilsen België heeft "D'n Ouwe Limburger" een andere betekenis gekregen binnen de Koninklijke Schutterij St. Sebastianus Voerendaal. Naast het bereiken van de hoogste schutterseer betekende deze OLS-titel tevens het ter hand nemen van de organisatie van het OLS 1995. De gehele Voerendaalse gemeenschap is in het afgelopen jaar in de ban geraakt van het OLS. Een breed draagvlak binnen de Voerendaalse gemeenschap en hard werken van vele vrijwilligers hebben ertoe bijgedragen dat Voerendaal op zondag 2 juli a.s. de vele duizenden schutters en tienduizenden bezoekers van het OLS 1995 kan ontvangen. Voerendaal staat klaar om op die dag een waardig gastheer te zijn.

### PROGRAMMA: 1 juli 1995

18.30 uur Plechtige Hoogmis voor de levende en overleden leden van de Koninklijke Schutterij St. Sebastianus. Hoofd-celebrant mgr. Maessen, Vicaris-Generaal Bisdom Roermond en tevens Moderator van de OLS-federatie.  
Het gemengd zangkoor St. Caecilia o.l.v. de heer Jan Dortu en soliste Maria van Dongen luisteren de plechtigheid op.

### 2 juli 1995

10.45 u. Ontvangst deelnemende schutterijen op het feestterrein  
11.00 u. Ontvangst van de autoriteiten plus eregasten op Kasteel Cortenbach en de overige gasten op het feestterrein  
11.30 u. Ceremoniële opening op het feestterrein  
– inspectie van de schutterijen door autoriteiten  
– vlaggenparade  
– massale vendelgroet

12.00 u. Openingstoespraken in de feesttent  
12.30 u. Openingsgebed  
12.45 u. Ereschoten op het schietterrein  
13.30 u. Aanvang optocht/defilé, marswedstrijden muziekkorpsen, wedstrijden solisten, exercitie-wedstrijden en vendel-wedstrijden  
16.00 u. Aanvang beoordeling koningsparen en marketentsters optochtnummers 1 - 60  
16.15 u. Aanvang korpsschieten eerste ronde  
17.00 u. Beoordeling overige koningsparen, koninginnen, marketentsters en individuele deelnemers en groepen  
19.15 u. Kaveling schietwedstrijden  
19.30 u. Bekendmaking prijswinnaars optocht en terreinwedstrijden  
21.30 u. Eventuele huldiging winnaar OLS 1995







Chartermeester Arnold de Jong met "D'n Um".

### Optocht en defilé

De optochtroute - met een totale lengte van ongeveer 2 km - loopt voornamelijk via de oude kern van de Voerendaalse gemeenschap. Het defilé vindt plaats op het Kerkplein nabij de monumentale St. Laurentiuskerk, alwaar een ertribune voor  $\pm$  800 personen is ingericht.

### Feestterreinen

De schietwedstrijden worden gehouden op het terrein nabij Kasteel Cortenbach, terwijl de openingsceremonie en de overige wedstrijden op de sportterreinen van "Sportcomplex de Joffer" plaatsvinden.

### Consumpties

Naast een perfect verzorgd Brand biertje of frisdrank kan de inwendige mens versterkt worden met een breed assortiment aan etenswaren. Lijst produkten en de daarbij behorende consumptieprijzen:

* Kop koffie	1 bon
* kop soep tomaten/ goulash	1 bon
* broodje ham/kaas	1 bon
* salade	1 bon
* 2 gekookt eieren	1 bon
* broodje hamburger	2 bonnen
* broodje frikadel	1 bon
* hotdog met zuurkool	2 bonnen
* kippeboutje	2 bonnen
* frites met 1 saus naar keuze	1 bon
* diverse ijssoorten tegen contante betaling	

De consumptieprijs bedraagt f 1,75.

### Vervoer en parkeren

Het prachtige kastelendorp Voerendaal is gelegen in het Limburgse heuvelland tussen Heerlen en Valkenburg a/d Geul en per auto uit noordelijke richting bereikbaar via de A76 - E314 Geleen-Bocholtz / Aken, bij knooppunt Ten Esschen richting Heerlen N281 en vervolgens afrit Ten Esschen, einde afrit rechtsaf of afrit Heerlen-centrum, einde afrit rechtsaf richting Voerendaal.

Uit zuidelijke richting via de A76-E314 Aken / Bocholtz-Geleen, bij knooppunt Kunderberg afslag Valkenburg/ Maastricht via de A79, vervolgens afrit Voerendaal. Vanaf Maastricht via de A79 richting Heerlen, afrit Voerendaal. Vanaf Heerlen via de A79 richting Maastricht, afrit Voerendaal. Vervolgens in alle gevallen de borden "OLS" volgen.

De parkeerterreinen voor auto's liggen grotendeels in de directe nabijheid van de optochtroute en de feestterreinen. Voor een aantal verderaf gelegen parkeerterreinen bestaat de mogelijkheid om tegen gunstige tarieven gebruik te maken van pendelbussen tussen de optochtroute c.q. feestterrein en deze parkeerterreinen.

Voerendaal is eveneens heel gemakkelijk met het openbaar vervoer te bereiken. De NS zal de capaciteit van de treinen tussen 12.30 uur en 18.00 uur op het traject Heerlen-Maastricht v.v. versterken. De feestterreinen en optochtroute lig-

gen op 5 minuten loopafstand van het NS-station. Voor de bezoekers met de fiets zijn in de directe nabijheid van het feestterrein fietsenstallingen ingericht.

### Bijzonderheden

Voor de kinderen is op het feestterrein speciaal een "kinderdorp" ingericht met diverse attracties onder toezicht van personeel.

Speciale aandacht is er voor bejaarde en invalide bezoekers. Voor rolstoelbezoekers is er een geschikte locatie aan de optochtroute, namelijk nabij de pastorie en Huize Laurentius aan de spekhouwerstraat. Op de feestterreinen zijn diverse invalidetoiletten aanwezig.

### Entreprijzen

De entreprijs bedraagt f 5,- per persoon. Kinderen beneden 12 jaar, leden van deelnemende verenigingen (mits in compleet uniform), diegenen die in het bezit zijn van geldig federatiebewijs en allen die een federatie-onderscheiding dragen hebben gratis toegang. Bij diverse entreeposten en op de feestterreinen zijn wisselkantoren ingericht.

De Voerendaalse gemeenschap - in het bijzonder de Koninklijke Schutterij St. Sebastianus - wensen u een aangenaam verblijf in Voerendaal en veel succes bij de diverse wedstrijden!

Huub Lindelauf, voorzitter  
werkgroep Communicatie/PR.



Stuurgroep OLS-1995. Voorste rij v.l.n.r.: J. Erdkamp, A. Eussen, J. Gorissen, M.J. Peeters, W. Maassen; 2e rij: P. Eurlings, H. Lindelauf, C. Raes, L. Smeets; achterste rij: P. Vincken, J. Janssen, P. Dadziak, J. Gerner.  
Foto's: Foto Ateljee Leon Smeets.



## KEIZERS EN KONINGEN BIJ DE KOMPELS

In het Gemeente-archief van Venlo trof ik in de verzameling krantenknipsels van wijlen Mr. Müller een aantal artikelen aan die handelen over het Limburgse Schutterswezen. Helaas staan bij de krantenknipsels geen bronnen vermeld.

Aan de hand van de informatie in onderstaand artikel en het boek St. Sebastianus-Eys, 475 jaar schuttershistorie konden we achterhalen dat het verhaal zich heeft afgespeeld in 1953 en 1954 en dat de schrijver van het artikel niemand minder is dan Bertus Aafjes.<sup>1)</sup>

Wim Pijpers.

### VOGELSCHIETEN

Mijnwerkers hebben talloze hobbies. Maar het bijzondere van Limburgse mijnwerkers is, dat zij een aantal hobbies bezitten die vrijwel uniek zijn in ons land. Deze hobbies komen voort uit oeroude Limburgse tradities. Ga eens naar een schuttersfeest. Gij zoudt het nooit raden, maar onder al die sierlijke schuttersuniformen gaan honderden mijnwerkers schuil. Toen ik mijn dorst leste op de schutterswei in Voerendaal, sloeg een aantal schutters juist een nieuw vat aan onder een oude appelboom.

Prompt spoot, onder hun handen, een pijlsnelle fontein van bier tot hoog in de appelboom erboven. Het bleken ook onervaren handen, handen die gewend waren met de zware afbouwamer om te gaan zevenhonderd meter diep in de mijn en niet met een biervat. Gij had moeten zien hoe die handen probeerden de voortvluchtige bierskraal in het vat terug te werken, zij verdrongen elkaar als jachthonden rond een stuk ongreepbaar wild. Toen het eindelijk lukte, had de oude appelboom hem om...

*Op die schutterswei in Voerendaal ontmoette ik een allerbeminnelijkst mijnwerkersechtpaar. Het waren een keizer en een keizerin. De leden van een schutterij, moet gij weten, schieten jaarlijks in hun dorp de vogel af. Het is de kunst het laatste brokje van de houten vogel met een kogel van de punt der mast te halen en wie dat gelukt die kan zich koning noemen.*

Op een schuttersfeest, waar vele tientallen schutterijen tezamen komen, wordt de koning in triomf meegevoerd in het midden der geuniformeerde manschappen.

Aan zijn hand voert hij een koningin mee. Zijn vrouw, dochter, of als hij ongetrouwd is: zijn liefje. De koning loopt in zwarte rok. Op zijn hoofd draagt hij een hoge hoed. Rond die hoed is een krans van zilveren lovertjes bevestigd. Om zijn nek draagt de koning het koningszilver. Dat is soms zwaarder dan het zwaarste paardentuig. Ieder jaar moet de koning er een nieuwe zilveren plaat aanhechten en de vroegste plaat dateert vaak uit de middeleeuwen.

Gij kunt dus in gedachten wel wegen hoe zwaar dit alles op de schouders drukt. De koningin loopt in een lange sleep. Op haar hoofd draagt zij een zilveren koninginnekroontje. In Voerendaal waren dit jaar tientallen koningsparen met hun schutterijen aanwezig.

*Foto: Tijdens de presentatie; Koningsvogelschieten op de Boerenberg te Eys, 1954. V.l.n.r. Born, Johan Eykenboom, Zef Degens, keizer Juup Senden, majoor Leo Schouteten, koningin Lena Senden, kolonel Driek Schiffer, generaal Hubert Senden en oud-commandant Hubert Schreuders.*







*Koningsvogelschieten op de Boerenberg te Eys, 1954. Met v.l.n.r. onder meer: geheel links Wiel Bartolomé, die later op de dag de nieuwe koning zou worden, en in het midden keizer Juup Senden (met het keizerszilver) volgt met aandacht het schot van zijn vrouw, koningin Lena Senden (met het koningszilver) onder de buks, schietmeester Karel Franken, generaal Hubert Senden.*

Met een ervan dronken wij appelwijn. Het was een keizerspaar. Wanneer een koning drie jaar achtereen de vogel schiet dan ontvangt hij de uitzonderlijke titel van keizer. Zoiets komt maar heel zelden voor. De uitverkorene van zo'n keizer heet dan niet koningin maar keizerin. Jos Senden had zijn vrouw uitverkoren. Zij was 39 jaar oud. Hij 42<sup>2)</sup>. Wat ons opviel was dat niet hij het koningszilver droeg - gelijk al de andere koningen - maar zij. Waarom? vroegen wij aan keizer en keizerin. Wel, Jos, ondergronds schutgootmeester op de Wilhelmina, had juist enkele dagen geleden een schutpaal op zijn schouder gekregen en daardoor zijn sleutelbeen gebroken. Hij kon het zware koningszilver vanzelfsprekend niet torsen.

Bij die appelwijn kwamen wij toen iets heel bijzonders te weten. Helena Senden<sup>2)</sup> was niet alleen Keizerin bij uitverkiezing, zij had tweemaal aan het schieten van de vogel mogen meedoen en had in beide jaren de vogel afgeschoten. Zij was



*Keizerin Lena Senden-Jahach; koningin van schutterij St. Sebastianus-Eys in 1952, 1953 en 1958.*

du al tweemaal achtereenvolgens koningin van de schutterij van Eys geworden<sup>3)</sup>. En zou zij dit jaar de vogel weer schieten, dan zou zij Keizerin worden. Een unicum in de geschiedenis der schutterijen. Een wereldunicum kan men zeggen.

Ge begrijpt dat wij op deze gedenkwaardige dag van het vogelschieten naar Eys trokken. Het werd een hele strijd op een hete voorjaarsdag, daar op de Boerenberg van Eys. De lentelucht trilde boven de heuvels rond Eys, diep in de dalen lagen de bloeiende boomgaarden: een bloeiend Waterloo met wolkjes bloesem als wolkjes kruitdamp gelost uit onzichtbare geweerlopen. Wij waren geheel op de hand van Helena van Eys, zoals wij als schoolknaap op de hand waren van Helena van Troje, te meer waar Helena van Eys voor hare schutterseer vocht, terwijl Helena van Troje ontelbaren voor zich liet vechten en sneuvelen en dat voor iets dat men bezwaarlijk schuttersseer kan noemen.



Maar hoe gaat het met zulke dingen? Men kan wel op de hand van iemand zijn, maar daarmee is de zaak nog niet bekeken. De toeschouwer wikt, de buks beschikt. Het weergalmd van de schoten daarboven op de Boerenberg, waar de schutterij stond opgesteld voor de schuttersboom in de rug van een kapelletje. Een berg met hoog geboomte en in de zomer met hoge varenplanten, een echte Breugheliaanse berg. Af en toe was het schot raak en viel er een stuk van de houten vogel omlaag. Als Helena van Eys moest schieten, dan hield hare man, de keizer, de zon

uit haar ogen met zijn met zilver omloverde hoge hoed, of de krasse zestig-jarige generaal van de schutterij<sup>4)</sup> - een ondergronder - toverde wat schaduw op haar gezicht met zijn rode uniformpet. De schoten volgden elkander op en met de schoten steeg de spanning. Helena van Eys was reeds bijna weer aan de beurt, maar juist nog voor haar kwam de beste schutter van de dag en van de troep, Wiel Bartholomé.

De donderbus kraakte, het restant van de houten vogel duikelde getroffen in het gras. De eerste die Wiel gelukwenste was Helena.

Zij ook hing het koningszilver rond zijn triomfantelijke gestalte. Sint Sebastianus had eindelijk weer een koning.... Die koning was een houwer op de Wilhelmina. De volgende dag reeds werkte hij weer in de ingewanden der aarde ....

Noten:

- 1). Luc Wolters, St. Sebastianus-Eys 475 jaar schuttershistorie (1994).
- 2). Pag. 122-123. Het betreft Juup Senden en echtgenote Lena Senden-Jahach.
- 3). Idem, pag. 158.
- 4). Idem pag. 127-129. Het betreft hier Bert Senden.

## KOPSTUKKEN UIT DE SCHUTTERSWERELD IN HEDEN EN VERLEDEN IV

**Interview met de heer Lei Stals, President van de Oud-Limburgse Schuttersfederatie.**



*De heer Lei (Leonardus) Stals werd geboren op 19 mei 1926 te Ospel, gemeente Nederweert, als oudste zoon in een landbouwersgezin met 11 kinderen, dat in 1932 naar Swartbroek verhuist. Na de Lagere School moet hij gedeeltelijk meewerken in het ouderlijk bedrijf. Part-time studie aan de Lagere Landbouwschool (3 dagen per week meehelpen op het ouderlijk bedrijf) als voorbereiding voor de Middellbare Landbouwschool.*

*In 1941 inmenging van de Duitse bezettende macht: de "Landstand". De boeren sluiten daarop de scholen uit protest. Gevolg: Lei Stals kan in de oorlog geen enkele opleiding meer volgen.*

*Onderduiker in 1943 om aan inlijving in de "Arbeitsdienst" te ontkomen. Tijdens de fronthandelingen geëvacueerd. Bij terugkeer blijkt de ouderlijke boerderij door artilleriebeschietingen zowat met de grond gelijk te zijn gemaakt. Onderwijs vlak na de oorlog (1945): noodcursussen en dito opleidingen. Militaire dienst van 1946 tot december 1949. Wachtmeester-stukscommandant bij de Pantser-Afweer-Artillerie.*

*Terug in de burgermaatschappij, in bedrijfsdienst bij de toenmalige exportslachterij / vleeswarenbedrijf Limco, later Coveco. Leiding, bij afdeling Expeditie-Buitenland. Raakt via besturen in vakbonden in de politiek. 1958 lid Gemeenteraad van Weert, 1962 wethouder, 1966 lid Provinciale Staten van Limburg, 1972 lid Gedeputeerde Staten. Deze politieke periode afgesloten in 1987.*

**Entree in de schutterswereld.**

*Wat waren Uw eerste contacten met de schutterijen?*

In 1953 besloten enige inwoners van Swartbroek tot de oprichting of heroprichting van een schutterij. Dat gebeurde bij mijn a.s. schoonvader, die een café had. Daar kwam ook de schietboom te staan. En zo werd je al gauw lid van de schutterij.

*U bent dus begonnen bij een vereniging die zelf ook begon.*

Inderdaad. Schutterij St. Cornelius bestond in 1993 veertig jaar en ik ben er ook veertig jaar lid van.

Helaas, moet ik zeggen dat ik, eenmaal in de politiek verzeild geraakt, heel weinig tijd had om me indringend met de vereniging bezig te houden.

Dat veranderde toen ik de politiek verliet in 1987. Toen ben ik weer een uniform gaan dragen en werd ik meteen gevraagd om voorzitter te worden.

*Had U toen ook ervaring met het O.L.S.?*

Het O.L.S.-feest heeft me altijd geïnteresseerd, ook toen ik politicus was. Daar ben ik steeds bij geweest van begin tot einde. Ik maakte de kaveling en alles mee. 41 à 42 keer heb daar acte de présence gegeven.

*Hebt U ooit bij het zestal van St.-Cornelius gehoord?*

Ja hoor. De laatste keer was op het O.L.S. in Dorne. Daar heb ik bij het kavelen misgeschoten. Ik heb mijn plaats daarna afgestaan aan anderen en beteren. En aan mensen die minder belast waren. Het kwam toch vaak voor op zo'n schuttersfeest dat je amper binnen was, of daar waren al mensen die je - heel begrijpelijk overigens - aanschoten om een woning of een bouwvergunning of om een probleem met de overheid e.d.

*U ging dus nooit ontspannen naar een schuttersfeest.*

Precies. Ik schiet overigens nog steeds mee, maar in een lager zestal.



### Provinciale Staten en Schutterswezen

*Kon U vanuit het Provinciebestuur iets doen voor de Schutterijen? U had daar de portefeuille "Cultuur" en U was schutter, een wel heel unieke combinatie.*

We hebben gelukkig in het Cultuurbeleid bij de Provincie iets voor de schutterswereld kunnen betekenen. Er zijn indertijd, ik spreek nu over de tachtiger jaren, subsidieregelingen geweest bij de heroprichting van schutterijen.

Ze kregen toen, naar ik meen, fl 2500,-. Die regeling is later afgeschaft.

Ik geloof dat ook vandaag nog het Provinciebestuur naar vermogen belangstelling toont en bijdraagt aan het hele schutterswezen.

### Federatiepresident

*Hoe is Uw benoeming tot O.L.S.-President in zijn werk gegaan?*

De combinatie van mijn provinciale functie en mijn schutter-zijn leidde ertoe dat de toenmalige President, Leo Jans, mij polste om zijn opvolger te worden bij zijn terugtreden in 1985.

Na enige aarzeling heb ik mij beschikbaar gesteld en ben ik in 1986 gekozen tot President van de O.L.S.-Federatie.

*U nam de functie over. Wat is Uw persoonlijke inbreng geweest en wat is die nog? Qua uiterlijk optreden heb ik mij U niet kunnen voorstellen met joyeuze gildehoed en -veer zoals Uw meer Boergondische voorgangers Mr. Frans Haffmans en Leo Jans.*

*U prefereert een meer sobere stijl. Ik stel deze vraag overigens zonder waardeoordeel mijnerzijds.*

Voor wat betreft "eigen stijl": het is toch uiteindelijk een gezamenlijk bestuur dat optreedt en beslissingen neemt.

Leo Jans heeft reuze verdiensten gehad voor het schutterswezen. Toch was hij een man van een andere origine, andere opleidingen, andere invalshoek.

Toen ik in de functie van President aantrad, zijn we eerst begonnen de interne organisatie onder de loupe te nemen.

Dat vindt mede zijn oorzaak in het feit dat ik door mijn bestuurlijke en politieke loopbaan jarenlang "Personeel en Organisatie" in mijn portefeuille heb gehad.

### Organisatorsch optreden

*Hoe bent U daarbij te werk gegaan?*

Om de organisatie overzichtelijk en tot een werkbaar geheel te maken, hebben wij o.a. zeer veel aandacht geschonken aan de Reglementen. Die zijn indertijd zowat helemaal overhoop gehaald. Bijzonder veel hebben we daarbij te danken gehad aan Meester Creemers, een man van groot gezag en een enorme kennis van details. Van dat werk is, laat ik zeggen, naar buiten toe niet zoveel gebleken, maar intern zijn die zaken toch helemaal gereorganiseerd. Ook de O.L.S.-reglementen zijn regelmatig bijgesteld. Máár: "in stèpkes", omdat daartoe het fiat van de vergadering nodig is, zoals U weet.

### Financiën

Een ander punt is de financiële situatie. Die was namelijk, toen ik kwam, niet geweldig te noemen. Er was met de afzonderlijke schutterijen moeilijk te praten over een verhoging van de bijdragen aan de Federatie. Dat was een haast onbespreekbaar onderwerp, een taboe. Door andere financiële constructies en in overleg met de provincie is daar verbetering in gekomen. We hebben nu een jaarlijkse bijdrage van de Nederlandse provincie Limburg. Let wel: de Nederlandse.

Er zijn gesprekken daarover gaande met Belgische provincie Limburg, maar aan Belgische zijde draagt men liever bij aan de Bonden en niet aan de Federatie. We blijven de hoop koesteren dat men daar het Nederlandse voorbeeld zal volgen.

Een en ander heeft ons intussen een behoorlijke financiële basis gegeven, die we overigens hard nodig hebben met het oog op de toekomst.

*Vertelt U daar eens wat meer over.*

Wat in de toekomst in ieder geval moet gebeuren is onder andere: aandacht besteden aan de leeftijd van de bestuurders.

Men denke hierbij niet dat we mensen moe zijn en zeker niet dat ze niet goed functioneren. Maar men moet zich toch zeer goed realiseren, dat het O.L.S intussen is uitgegroeid tot een hele organisatie. Er moeten jeugdiger mensen komen in het bestuur. Een bestuursfunctie bij de Federatie is beslist niet zomaar een ere-baan. Integendeel!

Alle leden zijn zuiver vrijwilligers. Als men zich realiseert met welke geringe onkostenvergoedingen secretariaten werken, dan kan men reuze blij zijn dat we die mensen überhaupt hebben. Intussen vraag je je wel in gemoede af, of er opvolgers zullen zijn, als de huidige functionarissen zich ooit terugtrekken.

En dan die hele representatie die van het bestuur verlangd wordt. Als je beide Limburgen moet afreizen, is het bijna elk weekend raak. Je bent gewoon gedwongen tot selecteren. We maken er binnen het bestuur afspraken over, wie waar naar toe gaat. En dan nog... Je kunt gewoon niet alles doen, zoals je het zelf zou willen. Er is altijd wel een schutterij die zoveel jaar bestaat, of een keizer die 25 jaar keizer is.

Wat voor de betrokken verenigingen uiteraard zeer belangrijk is, maar het bestuur kan niet altijd aanwezig zijn.

### Milieu-Wetgeving

Een heel andere, zeer belangrijke zaak is de hele milieu-wetgeving. Hoe de regelgeving in de toekomst gaat uitpakken wat Nederland betreft en hoe de ontwikkelingen in België zullen zijn.

*Die lopen niet parallel, dacht ik.*

Die lopen helemaal niet parallel. Maar bestuurders, ook bij de overheid, zullen straks een evenwichtige afweging moeten maken in de trant van: "Wat is het belangrijkste, wat moet het zwaarst wegen?" Om het maar eens scherp te stellen: is bijvoorbeeld dat lood in de bodem nu zò'n geweldig gevaar voor het milieu, dat daar allerlei cultuurhistorische verworvenheden en manifestaties, waar we echt en terecht trots op mogen zijn, om moeten verdwijnen of ernstig worden beknot in hun activiteiten? Er zijn onderzoeken bezig die ons een hoop geld kosten. Overleg met de overheid. Ik hoop U dat niet allemaal te vertellen.

*De goede financiële basis waar U daarnet over sprak, komt hier wel zeer goed van pas.*

Zeker. Maar daar komt nog het een en ander bij. Ik denk daarbij aan de noodzakelijke opleidingen, tamboer-maîtres, commandanten enzovoorts, die de Federatie moet financieren.

Verder, de bijdrage aan de Stichting Steun aan het Schutters- en



Gildewezen in de beide Limburgen (de S.A.S.).

Daarbij zeg ik in de verte iets over het Schutterijmuseum.

En niet te vergeten het Schutters-tijdschrift. Ik denk dat het, mede door de betere financiële basis van de Federatie, gelukkig mogelijk is geworden het Schutterstijdschrift niet alleen in het leven te roepen maar het ook al meer dan vijf jaar in leven te houden.

*Bij elk interview vraag ik mijn, vooral oudere, gesprekspartners naar hun herinneringen aan enige personen uit het verleden. De bedoeling hiervan is hun belang voor de toenmalige en huidige schutterswereld via losse herinneringsfragmenten eventueel te reconstrueren. Ook U wil ik enige namen noemen. Hebt U Overste van de Ven gekend?*

Overste van de Ven kende ik alleen vanuit de verte. Er zijn geen persoonlijke contacten geweest. Mijn toenmalige contacten met het schutterswezen liepen via de plaatselijke schutterij.

Met het Federatiebestuur had ik in die dagen geen directe bemoeienis.

*Dan wil ik graag Mr. Frans Haffmans noemen, een van Uw voorgangers als O.L.S.-president.*

Voor hem geldt precies hetzelfde als voor overste van de Ven.

Ik wist dat hij President was en dat hij zeer grote verdiensten had voor het schutterswezen. Maar, ook hier, op afstand.

*De heer Leo Jans.*

Die kende ik ook al uit anderen hoofde. Hij was Commandant van de B.B. en gelieerd aan de Provincie. De Heer Jans ontmoette ik in het Limburgse en in Maastrichtse kringen bij allerlei gelegenheden. Hij is de eerste President van de Europese Federatie geweest en nog steeds Ere-president daarvan. Even terzijde: Het Europese Koningsschieten wordt om de twee jaar georganiseerd. In september 1994 was dat in Medenbach, in Sauerland, Duitsland. In 1996 mag de Gelderse Federatie het organiseren in Haaksbergen en in 1998, en dat is héél belangrijk, wordt het Europese Koningsschieten gehouden in Krakau, in Polen.

*Lei Stals staat regelmatig onder de buks.*

### Het Schutterswezen in Oost-Europa

*In Polen. Ook voor de schutterswereld is het IJzeren Gordijn dus verdwenen.*

Inderdaad. Het blijkt namelijk dat in de landen achter dat voormalige IJzeren Gordijn nog heel veel structuren van schuttersorganisaties terug te vinden zijn.

*Zogezegd fundamenten van ingestorte huizen, waarop men weer verder bouwen kan.*

Ja, zeker.

Zo zijn er in de Oekraïne bijvoorbeeld nog schuttersuniformen van tachtig jaar geleden, die men van generatie op generatie bewaard heeft.

*U sprak van Krakau in Polen.*

Ja, we zijn in februari 1994 in Polen geweest. De O.L.S.-Federatie heeft namelijk twee zetels in het Europees Presidium. Uit dien hoofde zijn wij op uitnodiging van de Polen naar hun land geweest.

Die Poolse organisaties....In 1939 inval van Hitler in Polen.

De hele structuur van de schutterijen daar, alles, wèg.

Na de oorlog komen de Communisten aan de macht: ook alles verboden. Nu zijn de Polen bezig het geheel weer overeind te trekken. Wij hebben daar gezien dat de intelligentsia zich zeer intensief met de hele restauratie van het schutterswezen bemoeit. Om maar een voorbeeld te noemen: De President van de Federatie aldaar is de Presi-





dent van de Rechtbank. Hoofdambtenaren zitten in het bestuur. We zijn er als Europese Federatie ontvangen door de Gouverneur van een Poolse Provincie en door de Aartsbisschop van Kálic.

*Een ontvangst op hoog niveau dus.*

De Polen wilden de rest van Europa laten zien, wat zij voorstelden in eigen land. Met name om een positief antwoord te krijgen op hun vraag of zij tot de organisatie van het Europese Koningsschieten in staat waren in 1998.

*En daar heeft het alle schijn van, begrijp ik. De Europese gedachte wordt zo steeds verder uitgedragen.*

Het hele Europese gebeuren toont aan, dat het schutterswezen toch van groot belang is. En dat het alleszins de moeite waard is, te proberen het in stand te houden. Het is echt niet "achterhaald" en "uit de tijd". Eeuwenlang zijn er ideeën en opvattingen geweest die ook nu nog dagelijks van belang en realiseerbaar zijn. Bijvoorbeeld, dat de schutter dienstbaar moet zijn aan de anderen in het gilde en het gilde weer aan de gemeenschap. Dat kan blijvend in praktijk gebracht worden. Omdat het algemeen menselijk is.

Men kan de vraag stellen, hoe dit zich verdraagt met de nieuwe ontwikkelingen. Die nieuwe ontwikkelingen zijn er natuurlijk.

Dat is in de politiek en het hele maatschappelijk bestel ook altijd aan de orde geweest.

Dat doet me denken aan wat ik ergens gelezen heb over een Engels staatsman, wiens naam me ontschoten is.

Iedere morgen bad hij, dat God hem de kracht mocht geven, te veranderen wat veranderd moest worden, te aanvaarden wat niet veranderd kon worden en ten derde - misschien nog het belangrijkste - blijvend het onderscheid te zien tussen de eerste twee. Over het dienen van de gemeenschap waartoe men behoort: we leven in een tijdsbestek, waarin de individualisering steeds meer toeneemt. Als de wereld van het individu zich alleen maar bepaalt tot dat individu wordt alles kleiner, enger, nauwer. Voor het "Voor auter, heerd en troon" hoeft men zich toch niet te schamen?

*De schutterswereld leeft.*

Jazeker. En stijgt in aanzien. Zo'n dertig jaar geleden nog werd vaak gezegd: "Die schutterijen, nou ja, die schutterijen". Terwijl we nu toch om ons heen gelukkig een hele heropleving mogen zien. Heropgerichte schutterijen ook. En als je ziet - en dat is ook zeer belangrijk - wat honderden vrijwilligers aan materiële mogelijkheden verzamelen om een schutterij overeind te houden. Indrukwekkend vaak.

*Samenvattend, Meneer Stals, wil ik U vragen: Zoudt U, terugblikkend, de schutterswereld uit Uw leven hebben willen wegschrapen?*

*Rare vraag natuurlijk aan de President van de O.L.S.-Federatie, maar U begrijpt wat ik bedoel.*

Ik heb, mede door de functies die ik heb mogen bekleden in mijn leven, en door het vertrouwen dat ik van mensen heb gekregen, de maat-

schappij meegemaakt in haast alle geledingen.

*In alle aspecten van het leven.*

Alles, het goede en het slechte. En ik vind de schutterswereld in dit geheel een bijzondere ervaring, als je er mee te maken krijgt. Een ervaring die ik niet had willen missen.

Ooit heb ik in onze vereniging gezegd -bij een schutterij zijn er ook al eens problemen-: "Luister eens mensen, als puntje bij paaltje komt en als er nog één door het dorp marcheert, helemaal alleen, dan ben ik dat!"

Daar wil ik mee zeggen: "Het is voor mij een geweldige belevenis geweest. En dat is het nog steeds, tot op de dag van vandaag en dat zal het zijn, als het mij gegeven is, ook in de toekomst."

*Ik dank U.*

Leeuwen-Roermond, 15-3-1995  
Drs Jean Walraven.

## HERINNERINGSSCHILD VOOR HARRIE LINTJENS

De President van de Oud-Limburgse Schuttersfederatie, de heer Lei Stals, feliciteert Harrie Lintjens met zijn 65-jarig lidmaatschap van schutterij St. Hubertus-Beringe. De heer Lintjens, die momenteel in de Wietel woont, kijkt in het schut-

terseizoen het eerst in de krant naar de resultaten van schutterij St. Hubertus uit Beringe.

Op de foto draagt Harrie Lintjens de pas verworven herinnerings-speld.

*(Foto: Ger Peeters).*





## 'KOMT DE NOOD AAN DE MAN...'

... 'DAN IS DE REDDING NABIJ', zo luidt het spreekwoord. En in Stokkem kwam de nood aan de man. Jean Ulrichs deed dan ook tijdens de OLS-voorjaarsvergadering j.l. een welhaast smekend verzoek om redding vanuit de schutterswereld. Door de uitzonderlijke weersomstandigheden is de organisator van het OLS '94 in grote financiële problemen geraakt. Zijn smeekbede werd echter nauwelijks verhoord. Een trieste analyse.

'Voor auter, heerd en troon', zo luidt over het algemeen het devies van de schutterijen. Binnen de schutterswereld leeft dan ook zeer de idee dat schutterijen in voorbije eeuwen speciaal zijn opgericht om het altaar (d.w.z. de kerk) de eigen haard (het gezin) en de troon (het vaderland) te verdedigen. Kwam met andere woorden de nood aan de man, dan stond men direct klaar om elkander te steunen.

Vele hedendaagse schutters hechten enorm aan dit vermeende heroïsche erfgoed. Het verleent de schutterijen een speciale status. Geen enkele andere vereniging kan immers bogen op zo'n lange en bewegende geschiedenis, en weinig andere clubs zijn voor zo'n nobel doel opgericht.

### Theorie en praktijk

'Broeders sluit de rijen: Stokkem is in last', zo zou men dus denken. Maar helaas. De Limburgse schuttersbroeders, de Federatie voorop, verzaken. 'We willen eerst zien of Stokkem nog financieel te redden is, alvorens we de zeer beperkte middelen van het noodfonds ter beschikking stellen. Anders zijn we dat geld ook nog kwijt', zo verdedigde OLS-president Lei Stals de afwachtende houding van het OLS-bestuur. Het bestuur had echter ook kunnen redeneren dat 'goed voorbeeld goed doet volgen', om vervolgens het kostbare geld onder strikte voorwaarden toe te zeggen en later te toetsen of aan die voorwaarden is voldaan alvorens dit daadwerkelijk over te boeken.

Dus nam Stokkem zelf het initiatief en reikte tijdens de OLS-vergadering in maart j.l. aan alle verenigingen speciale steunkaarten uit. Bfr. 100 ofwel f 5,- per stuk zouden te-

zamen het akelige bedrag van ruim anderhalf miljoen Belgische Franken, ofwel meer dan f 80.000,- moeten opbrengen. Tot op heden mochten de schutten van Stokkem ongeveer Bfr. 151.000 (iets meer dan f 8.000,00) op hun conto bijboeken. Stokkem is aan de vooravond van het volgende OLS dus nog steeds in last. Weliswaar zal op 9 juli nog een 'Solidariteitsfeest' te Stokkem worden georganiseerd (zie elders in dit tijdschrift) maar daarmee zal het enorme bedrag dat nog resteert waarschijnlijk ook niet worden vergaard. De heroïsche schutterstheorie 'voor auter heerd en troon', voor elkaar dus, blijkt in de huidige praktijk niet echt van toepassing.

### Begrijpelijk

Een naargeestige conclusie. Men kan/moet daarbij het volgende opmerken. De 'Auwe Limburger' geldt als de absolute hoofdprijs. De vereniging die na een verbeterd strijd onder de schietboom triomfeert, heeft niet alleen een enorme sportieve prestatie geleverd, maar mag ook het volgende OLS organiseren. 'Grote winsten liggen in het verschiet. Laat vooral niemand klagen die zo'n evenement ten beurt valt. Wat zouden we er niet voor geven om zelf.....', zo wordt door vele schutters opgemerkt.

En omdat in het verleden inderdaad aardige bedragen aan het OLS werden overgehouden, ligt medelijden met de winnaars niet voor de hand. In die zin is de terughoudendheid van de schutters wel te verklaren, maar niet echt goed te praten.

### Mogelijkheden

In situaties als deze kijkt de schuttersschare meestal verwachtingsvol naar de Federatie. En die heeft het tot op heden grotendeels laten afweten. Vele oplossingen zijn denkbaar. De eenvoudigste zou zijn dat elke aangesloten vereniging f 450,- uit de eigen kas fourneert.

Zo'n luttel bedrag hebben broeders immers gemakkelijk voor elkaar over wanneer echte nood aan de man is. Te meer daar het totale Limburgse schutterswezen hierdoor wordt beroerd. Immers, we moeten sponsoren, die toch al niet voor het oprapen liggen, niet kopschuwen maken. Andere mogelijkheden zijn de organisatie van extra evenementen, een grote loterij, een percentage van alle winst die in het lopende seizoen door de schutterijen wordt gemaakt, enzovoort en zo verder.

### Taken en verantwoordelijkheden

Omdat vooralsnog niets gebeurt, kan en moet de vraag gesteld of de OLS-Federatie in deze überhaupt wel een taak en verantwoording heeft. Het is helaas niet eenvoudig hierop een duidelijk antwoord te geven. Want waarnaar dienen we ons



Het was te warm in Stokkem ...





... veel te warm.

te richten: de statuten en reglementen voorzien hier niet in. Bovendien wordt door de OLS over het algemeen eerder naar 'gangbare praktijk en gewoonte' dan naar geschrift gehandeld. 'Dat hebben we altijd zo gedaan', zo merkt men steevast op. Een financieel debâcle hoort (gelukkig) niet tot die praktijk. Blijft natuurlijk altijd nog de mogelijkheid om via voorstellen, discussie en stemming ter vergadering tot een antwoord te geraken. Maar daarbij zou het bestuur de moed moeten tonen om een punt te agenderen dat mogelijk tot veel werk en verantwoording kan leiden. En ook dat hoort weer niet tot de gangbare praktijk.

### Begrijpelijk

Daar waar de houding van de schutters in het algemeen kan worden verklaard, geldt dat ook voor het federatiebestuur. Om moed te tonen zonder overmoedig te worden, dien je over kennis en kunde te beschikken om tot een weldoordacht voorstel, een heldere discussie en een duidelijke afstemming te komen. 'Het bestuur bestaat uit afgevaardigden van de schuttersbonden', zo merkte Leo Stals bij gelegenheid op. 'U krijgt dus het Federatiebestuur dat uzelf kiest'.

### Verandering

En daarin heeft hij natuurlijk gelijk. Maar hier schuilt de kern van het probleem. Om andere afgevaardigden te krijgen, dienen de zittende heren zelf de weg vrij te maken. Maar welke vos bijt zich in de eigen staart? Anders dan op doktersadvies wensen de zittende bestuurders niet het veld te ruimen. En omdat schutters compassie hebben met mensen die al meer dan 20, 25 of zelfs 30 jaar in het bestuur zitten, dwingt men hen ook niet tot opstappen.

Daarbij komt bovendien dat om tot een structurele oplossing te komen, de zittende bestuurders criteria moeten formuleren, waaraan zijzelf niet voldoen. En omdat zij aan die criteria niet voldoen, zijn zij ook niet in staat om zulke criteria te formuleren. We noemen dat een vicieuze cirkel. Natuurlijk zouden de zittende leden een externe commissie kunnen benoemen om deze klus voor hen te klaren, maar ook daartoe zijn ze om voor hen begrijpelijke redenen niet in staat en/of bereid. Dus blijft alles bij het oude, dient Stokkem de eigen boontjes te doppen en blijft het zeer de vraag of men ook in de nabije toekomst enige reële steun van dit federatiebestuur kan verwachten wanneer de nood aan de man is.

Jos Gerits, Spaubeek.

### St. Elisabeth Stokkem organiseert 'Solidariteitsfeest'

Op zondag 9 juli a.s. staat in Stokkem een feest in het teken van broederschap en solidariteit op het programma. Doel van dit feest is om geld te vergaren teneinde de schuldeisers te kunnen betalen.

Onder toezicht van de beide Belgische schuttersbonden zullen vanaf 13.30 uur een aantal verenigingen uit de Belgisch-Nederlandse grensstreek in een kleine optocht door het stadje trekken. Vervolgens vindt een schietwedstrijdplaats waaraan meerdere zestallen van de deelnemende schutterijen kunnen meedoen. Er wordt geschoten om de eer. Het inschrijfgeld à raison van Bfr. 150 (f 8,50) kan ter plekke worden voldaan.

Van de toeschouwers wordt een kleine bijdrage verlangd. De inkom (entree) bedraagt 30 Bfr. (f 1,70).

Tijdens de najaarsvergadering van de OLS zullen de deelnemende verenigingen een aardige attentie ontvangen. Bovendien zal dan de opbrengst bekend worden gemaakt.



# De Ouwe Limburger



*En uniek tijdsdocument over het Oud Limburgs Schuttersfeest met beelden van het OLS 1995*

Op 17 juli geven De Limburger en het Dagblad voor Noord-Limburg, in samenwerking met Brand Bierbrouwerij en Omroep Limburg, een uniek boek uit over het Oud Limburgs Schuttersfeest, aangevuld met de historie van het Limburgse schutterswezen. De titel van dit fraaie, 84 pagina's dikke boek vol beeldmateriaal van het OLS 1995 in Voerendaal, luidt:

## DE OUWE LIMBURGER

Drs Jos Gerits neemt in dit tijdloze document de vele facetten van het Oud Limburgs Schuttersfeest onder de loep en plaatst de wezenskenmerken van "de oude limburger" in een historisch perspectief. Een groep van acht fotografen richt op 2 juli - en waarschijnlijk ook op 9 juli tijdens het kavelen - zijn lenzen op de OLS-deelnemers in Voerendaal. Honderden foto's belichten het totale OLS, van de kleurrijke optocht en de daverend spannende schietwedstrijden tot de pracht en praal van koningen en koninginnen en de strenge blikken van exercerende generaals.

Verslaggevers van Omroep Limburg nemen u mee op een rondje langs de velden tijdens de intensieve voorbereidingen van diverse deelnemers. De organiserende schutterij St. Sebastianus Voerendaal doet uit de doekjes wat een jaar OLS-voorbereiding aan bloed, zweet en tranen kost. Maar er komt nog meer

aan bod in dit boek: "de tragiek van Wijlre", "de keerzijde van de Stokkemse medaille" en het opperste geluk van de OLS winnaar '95.

## GRATIS OLS MAXI-SINGLE-CD

Wie vóór 8 juli a.s. de bon op deze pagina invult en intekent op het boek "De Ouwe Limburger" ontvangt GRATIS een speciale OLS maxi-single-cd, met daarop de "Festwiespolka", een instrumentale feestversie van "Sjeng aon de geng", de herkenningmelodie van de recente Brand tv-reclame en een aantal live-verslagen van OLS-finales, opgetekend door Omroep Limburg.

Boek en maxi-single-cd (die slechts in een beperkte oplage verkrijgbaar is), kosten bij voorintekening tot 8 juli samen f 24,95.

*U kunt voorintekenen door nevenstaande bon in te vullen, daarop aan te geven op welk kantoor van De Limburger of het Dagblad van Noord-Limburg u het boek en de cd na 17 juli wilt afhalen, en De Limburger te machtigen eenmalig het bedrag van f 24,95 van uw rekening af te schrijven.*

*Indien u de zending thuisgestuurd wilt krijgen, betaalt u totaal f 30,- (binnen Nederland). Ook dat kunt u aangeven op de bon.*





*Een tijdloos document over het  
Oud Limburgs Schuttersfeest met  
beeldmateriaal van het OLS 1995*

**LET OP: KRATTENAKTIE BRAND BIER**

Brand Bier houdt van 26 juni t/m 21 augustus een krattenaktie, waarbij de kopers van 2, 3 of 4 kratten Brand Pilsener het OLS-

boek en de maxi-single-cd met een aanzienlijke korting (tot f 20,-) kunnen kopen.

Zie verder de voorwaarden op de kratten Brand Pilsener vanaf 26 juni.

**BESTELBON OLS-BOEK "DE OUWE LIMBURGER"**

*Ja, ik wil graag in het bezit komen van het boek De Ouwe Limburger en ontvang GRATIS de OLS maxi-single-CD.*

Naam: \_\_\_\_\_

Adres: \_\_\_\_\_

Postcode/plaats: \_\_\_\_\_

Telefoon overdag: \_\_\_\_\_

- Ik bestel .... exemplaren van het boek.
- Ik haal na 17 juli het boek en de cd af bij het kantoor van De Limburger/ Dagblad voor Noord-Limburg (kantoor van uw keuze hieronder aankruisen):
  - Weert  Roermond  Sittard
  - Geleen  Heerlen  Kerkrade
  - Valkenburg  Maastricht  Venlo
  - Venray

- Ik wil mijn bestelling graag per post ontvangen, extra portiekosten f 5,- per boek.
- Ik betaal deze bestelling met bijgesloten eurocheque / girobetaalkaart
- Ik machtig De Limburger om eenmalig f ..... van mijn rekening af te schrijven en heb het verschuldigde bedrag ingevuld.

Bank of gironummer: \_\_\_\_\_

Bank: \_\_\_\_\_

Handtekening: \_\_\_\_\_

**Deze bon voor uiterlijk 9 juli sturen naar: De Limburger, Promotie en Reclame Postbus 1056, 6201 MK Maastricht.**



## GILDE SINT LANDRICUS TE ECHT VIERT ZIJN EERSTE HEROPRICHTINGS-LUSTRUM



Op zondag 23 april 1995 mocht het St. Landricusgilde te Echt zijn eerste lustrum vieren na zijn heroprichting in 1990.

Een heuglijk feit dat een gereede aanleiding vormde, de Confrérie St. Vincent uit Soignies (België) uit te nodigen.

Of liever: voor een **tegenbezoek** uit te nodigen, want op 17 april van het vorig jaar was het Echter gilde de gast geweest van zijn Belgische Schuttersbroeders.

In het gezelschap van het Gilde bevond zich uiteraard zijn Geestelijk Adviseur, de aimabele en zeer bij het gildeleven betrokken Deken van Soignies, de E.H. J. Bouchez. De Gemeente Soignies had, als vertegenwoordigers van de burgemeester, twee wethouders afgevaardigd, de heer Jacques Brilllet, schepen van stadsfestiviteiten en kerkaangelegenheden en de heer Hubert Sergeant, schepen van Openbare Werken.

### *Hoge belangstelling bij het vendelzwaaien.*

Direct na aankomst - hartelijke wederzijdse begroeting van oude bekenden - konden de ongeveer 70 gasten aanzitten aan een goedverzorgde koffietafel, waarbij hun tegelijk een uitgebreide uitleg van de symboliek werd gegeven, die ze later op de dag zouden kunnen zien bij de uitvoering van "Het gebed van een vendelier".

De Heer P. Theelen, stadsgids van de Gemeente Echt, leidde het gezelschap vervolgens rond door Echt, met zijn zeer ter zake kundige uitleg zorgend voor een boeiende historische wandeling.

Om drie uur ging de deken van Echt, de E.H.Th. Raymaekers samen met zijn ambtgenoot uit Soignies voor in een geconcelebreerde Eucharistieviering, zeer muzikaal opgeluisterd door het Echter Kerkelijk Zangkoor.

Onder de ervaren regie van Bondsvoorzitter Jo Herffs spraken vijf nieuwe leden van het St. Landricusgilde de eed van trouw uit "Voor altaar, haard en troon", met hun rechterhand het gildevaandel vasthoudend dat geflankeerd werd door Deken Raymaekers en door Wethouder van Culturele Zaken van Echt, de heer G. Dirks, als vertegenwoordigers van resp. de geestelijke en wereldlijke autoriteit.

Het Sint Nicolaasgilde uit Valkenswaard, direct vanaf de heroprichting van St Landricus een niet weg te denken gildepartner, verzorgde na de Mis een zeer gewaardeerde vendeldemonstratie van het reeds genoemde "Gebed van een Vendelier". Naast de Belgische gasten zorgde ook een groot aantal belangstellenden uit de Echter burgerij voor een waardierend applaus.

Na dit officiële gedeelte wachtte de drie gilden een uiterst aantrekkelijk koud buffet, waarbij men via ver-





Wethouder Dirks en Deken Raymaekers flankeren het vaandel bij het uitspreken van de beloften.

talingen of met de bekende internationale handen-en-voeten-"gesprekken" nader met de anderstaligen in contact kon komen.

St. Nicolaas vergastte daarna de aanwezigen op enkele zeer gracieus uitgevoerde volksdansen, letterlijk extra-kleurrijk door zijn prachtige uniformen.

Met een herhaalde malen uitgesproken welgemeend "Quel accueil, quelle hospitalité, quelle ambiance!", (wat een ontvangst, wat een gastvrijheid, wat een sfeer!) keerden de gasten van het St. Vincentiusgilde terug naar Soignies, heel nadrukkelijk de uitnodiging aan St. Landricus herhalend, deel te nemen aan de feestelijke procesie door hun stad op 1e Pinksterdag a.s.

Een druk bezochte receptie besloot een zeer goed verzorgd Lustrumfeest.

De banden tussen Confrérie St. Vincent uit Soignies en St. Landricus uit Echt zijn - zo mogelijk - nog nauwer aangehaald.

Een glorierijke dag in de nog jonge geschiedenis van St. Landricus.

Leeuwen/Roermond, 24-04-1995  
Drs. Jean Walraven.

## • KRANTEKOPPEN • KOPPEN • KRANTEKO • KRANTEKOPPEN •

1 feb Aandacht voor OLS in 'Rondom het Leudal' • 4 feb Schutterij in Stokkem vraagt om financiële OLS-steun • 23 feb Weert wil geen geld steken in tekort OLS'94 • 25 feb Schutterijen Museum dreigt uit Stramproy te verdwijnen • 1 mrt Organisator van afgelopen OLS op zoek naar geld • Cateringbedrijf daagt schutters voor gerecht • De kater van een OLS • Stokkem hoopt op solidariteit van Limburgse schutterijen • 3 mrt OLS in Stokkem uitgelopen op financieel fiasco • 8 mrt Lei Stals blijft OLS-president • 13 mrt Slotconclusie onderzoek ingenieursbureau: 'Gevaar lood in bodem valt mee' • Schutters schieten Stokkem te hulp • Voerendaal vraagt bijstelling richtlijnen na financieel debacle in Stokkem • Schuttersfederatie overweegt garantiefonds voor OLS-flop • Bodemstudie: loden kogels minder schadelijk • 14 mrt Rouleersysteem in OLS-optocht • 15 mrt Conclusie onderzoek: schutterslood minder schadelijk • VROM moet uitzondering maken voor schutterijen • 16 mrt Schutters hopen Vrom met loodrap-

port te ontwapenen • 17 mrt VROM handhaaft standpunt ondanks OLS-onderzoek: 'Schutterslood mag niet in grond komen' • 18 mrt Schutter moet waakzaam blijven • 24 mrt Schutterijen Museum blijft langer in Stramproy • 31 mrt Schutterij Wijlre mag niet naar OLS • 3 apr OLS Voerendaal: deelname door 165 schutterijen • Zilver voor burgerwacht schutterij in Buggenum • 4 apr Steun voor schutters Wijlre • Schutterij uit Wijlre niet bij OLS door te late inschrijving • 6 apr Kroonprins heeft foute geloof om sjöt te zijn • 10 apr Vijfde succes voor Sint Barbara in twee jaar • Drumband uit Leveroy weer landskampioen • 11 apr Schutterij Valkenburg in tin • Twee schutterijen van Posterholt willen fuseren • Gulle beschermheer stadsgilde Sinte Catharina Weert stapt op • Vier eeuwen schutters Wesseem • 12 apr Zilver met oorkonde voor drumbandleden St. Agatha • 13 apr Schutterij St. Nicolaas-Heythuysen in het nieuw • Schutterij Valkenburg wordt in tin gegoten • 15 apr Schutterijen schieten om Janssentrofee • 18 apr Schutters Stramproy in 't nieuw • Marketentsters bij Sint Nicolaas-Heythuysen • 19 apr 40-jarig jubileum drumband schutterij St. Sebastianus Neer • 21 apr Drumband van schutterij in Neer jubileert • 22 apr Lustrumviering Landricusgilde • 24 apr Keizerstitel voor Martin Verschueren in Meijel • Drumband (St. Paulus) uit Roggel spant de kroon • 25 apr Schutterskeizer Martin Verschuren uit Meijel: "Dat zilver poets ik zelf" • Reuver wint schietwedstrijd om MJ-trofee • 1 mei OLS-organisatie vreest btw-plicht •

**Steun allemaal  
schutterij  
St. Elisabeth-Stokkem  
en doe mee  
of bezoek het  
Solidariteitsschieten  
op 9 juli in  
Stokkem (B).  
Aanvang optocht  
13.30 uur.**



## ST. JOSEPH-WAUBACH – Installatie marketentsters –

Het op 19 maart i.l. gevierde patroonsfeest van St. Joep der Waubachse schutterij, kreeg anno 1995 een wel bijzonder cachet. Hoewel de weergoden ons op die dag niet goed gezind waren en ons tracteerden op extreme weersomstandigheden, die zeer wisselvallig van karakter waren en gepaard gingen met sneeuw en fikse regenbuien, is het toch een bijzonder mooie dag geworden. Er waren dit jaar enkele nieuwigheden te bewonderen in de schutterijgelederen; met name nieuwe fourageres voor geweerdragers en tambours, de officieren werden uitgerust met nieuwe, oogverblindende sabels. Het officierscorps onderging een uitbreiding in de persoon van Martin Evertz. Na 16 jaar gefungeerd te hebben als geweerdrager, laatstelijk in de rang van sergeant, werd hij tijdens het patroonsfeest van St. Joep op officiële wijze bevorderd en opgenomen als luitenant in de officiersgelederen. Hierbij werd hem door voorzitter Wim Pelzer de sabel overhandigd ten teken van officier. Ook de ambterende koning Jo

Ernst ontving een mooie nieuwe verenigings Koningsdegen en de marketentsters ondergingen een ware metamorfose in kledij. Het hoogtepunt van deze dag vond plaats tijdens de plechtige Eucharistieviering in de kerk te Lauradorp - vanwege restauratiewerkzaamheden was de St. Josephkerk te Waubach gesloten - op zondag. Hier vond de officiële installatie plaats van de vier marketentsters door Tiny Collaris, voorzitter van de Stuurgroep der Marketentsters en Zoetelaarsters.

De intentie tot de installatie was het feit dat de Waubachse marketentstergroep werd uitgebreid met een vierde marketentster in de persoon van Thea Ubachs, die overigens al jaren fungeerde als reserve-marketentster.

Hoewel de overige dames, te weten Anita Evertz, Margriet Pelzer en Hoeppi Rinkens reeds sedert 1987 deel uitmaken van St. Joseph-Waubach, had de officiële installatie, zoals de laatste jaren gebruikelijk is bij diverse schutterijen, nooit plaats gevonden. Door de eerder ge-

noemde uitbreiding en de nieuwe uitmonstering van de dames vond aldus op het patroonsfeest deze officiële installatie plaats inclusief de zegening van de nieuwe Koningsdegen door pastoor Kenis.

Eveneens werden onder het vaandel 6 nieuwe leden officieel geïnstalleerd na een proeftijd van een jaar, te weten Rob Brouns, Bas Gielen, Martin Dautzenberg, Loek Jansen, Jo Lentz en Jo Gubbels.

Deze vorm van installeren heeft ondertussen een bijna jaarlijks terugkerend karakter gekregen. Hetgeen dus inhoudt dat de Waubachse schutterij nog steeds groeiende is. Ook dit jaar startten 3 aspirant-leden hun schutterij-activiteiten te weten Kees Notenboom, Ludo Lebon en Nic Thomas, zodat zij na een proeftijd van een seizoen volgend jaar ook onder het vaandel zullen staan.

Met al deze perspectieven voor ogen is onze schutterij zeer optimistisch en start zij het komende schuttersseizoen.

Een ander essentieel aspect is de inspiratie die de huidige schutterij uitstraalt op de jeugd gezien het grote aantal jeugdleden. Overigens zijn alle leeftijdscategorieën thans goed vertegenwoordigd.

Martin Evertz.



V.l.n.r. Tiny Collaris, Margriet Pelzer, Thea Ubachs, Hoeppi Rinkens en Anita Evertz. Foto: Wim Smeets, Landgraaf.



## REACTIE OP "FELLE AFWIJZING"

– artikel in LS 25 / december 1994, pagina 13 –

Zondag, 15 januari j.l. vroegen enige Heren, na het beëindigen van de 2e Schuttersdag te Maaseik, of ze enkele kanttekeningen konden maken bij bovengenoemd artikel.

Hieronder volgt een korte samenvatting van het gesprek zoals dat gevoerd werd in het Cultureel Centrum Achterolmen in Maaseik.

Aanwezig waren de Heren, R. Maessen, voorzitter Schutterij Niel bij As (B), J. Heyligers en J. Schaefer, resp. Voorzitter en Secretaris Schutterij Oranje-Nassau, Roermond.

Hoofdprobleem bleek te zijn, dat door het artikel in het LST de indruk zou zijn gewekt, als zou er bij het organiseren etc. van het Limburgs Dames Schuttersfeest gestreefd worden naar "een O.L.S. binnen het O.L.S." Deze uitleg was ook overgenomen door de pers, o.a. door het Belgische blad "Het Belang van Limburg", dat in het weekendnummer van 14 en 15 januari kopte met de tekst: "Biedt O.L.S. ook ruimte aan schuttersfeest voor Dames?" Daar stellen de heren beslist tegenover:

"Geen O.L.S. binnen het O.L.S. Alles wat we doen, geschiedt onder de paraplu van de bestaande O.L.S. Wij willen alleen een en ander een klein beetje beter organiseren."

Enkele doelstellingen die het comité zich gesteld heeft: ER mogen geen leden van schutterijen meeschieten, die niet bij een Bond of bij de Federatie zijn aangesloten.

Consequentie: alle dames die meeschieten op het LDS moeten beschikken over een Federatiebewijs. Men heeft vastgesteld dat er bij het LDS-94 leden van een niet-aangesloten schutterij hebben meegedaan. Dit soort "wild-schieterij" moet beslist vermeden worden.

Verplichte aansluiting bevordert in de ogen van het Comité waarschijnlijk de aansluiting bij b.v. de Federatie: "Aangesloten zijn, of anders..."

Ander punt: men wil streven naar de mogelijkheid, dat kleine(re) schutterijen zich, als ze het LDS winnen, om hulp kunnen wenden tot grotere verenigingen. Als er richtlijnen worden opgemaakt, gaat dat gemakkelijker in zijn werk.

### Het Comité.

Het Comité dat e.e.a. wil gaan verwezenlijken, bestaat momenteel uit 7 leden, o.a.: dhr Heyligers, Voorzitter Oranje Nassau Roermond dhr J. Schaefer, Secretaris idem dhr H. Thissen, Lid van de Normencommissie

dhr R. Maessen, Niel bij As

dhr P. Bergmans, Haelen.

Bij het inschrijfformulier tot deelname aan het DSF-95 te Maasniel, is een brief gevoegd waarin gevraagd wordt om meer comitéleden. Liefst één per bond. En, méér dames, "want het is hun feest."

Tot slot werd de vraag opgeworpen: "hoeveel dames willen er eigenlijk schieten op het O.L.S.?"

De heer René Maessen, ook lid Dagelijks Bestuur Bond Maas en Kempen, meent dat er hooguit één dame uit zijn bond daartoe bereid zou zijn. Vanuit de Midden-Limburgse Schuttersbond wordt evenmin grote vrouwelijk deelname aan het O.L.S. verwacht.

Leeuwen-Roermond, 15-01-95

Drs Jean Walraven.

## LEZERSPOST

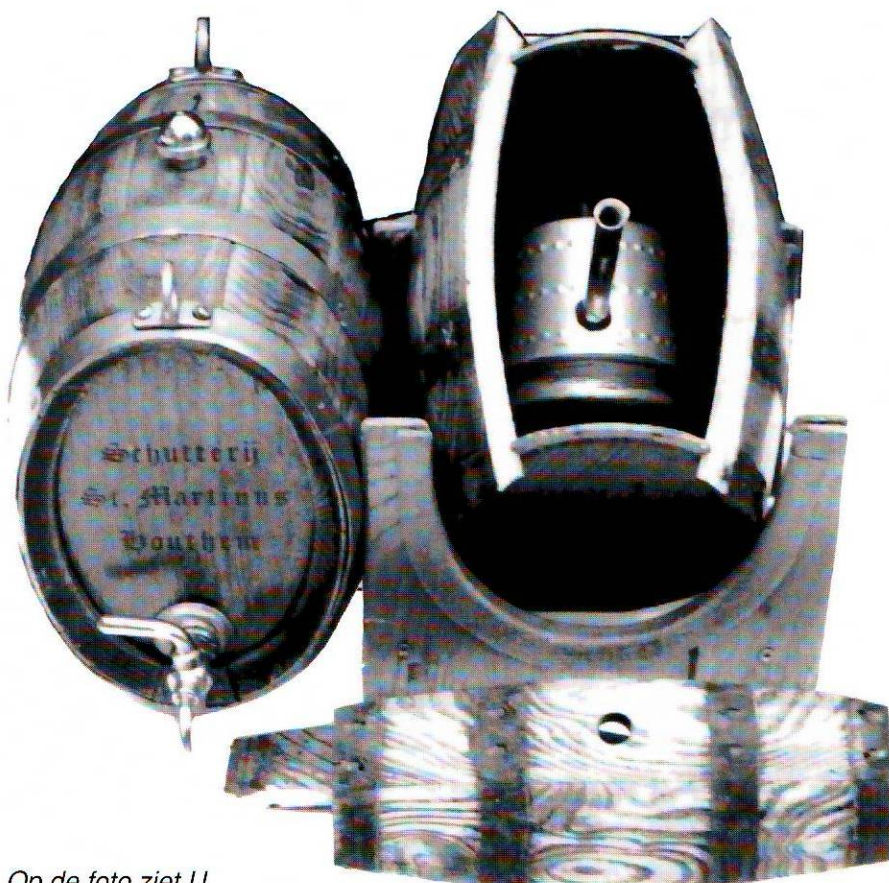
Geachte redactie, met verbazing las ik in het vorige nummer van het Limburgs Schutterstijdschrift een artikel over het ongemak van de marketentstervaatjes, overigens met alle respect voor de schrijfster Marlies Hoen.

Het zal iedereen inmiddels bekend zijn dat zo'n vaatje wat men ook doet, vaak ten koste van vele liters dure drank, niet op smaak te houden is.

Het grote probleem is dat de vaatjes tussen de vele schuttersfeesten door eenvoudig niet schoongemaakt kunnen worden zoals dat bij wijnvaten het geval is. Bij wijnvaten heeft men daarvoor een zogenaamd mangat gemaakt.

Wat mij echter nog meer verbaasde was dat dit euvel op elk marketentstertreffen een agendapunt schijnt te worden.

Bij een aantal marketentsters is al bekend dat schutterij St. Martinus uit Houthem St. Gerlach sinds vorig jaar twee gerestaureerde vaatjes in haar bezit heeft die absoluut geen bijsmaak hebben en waar vandaag jenever en morgen cognac uit geschonken kan worden.



Op de foto ziet U het gerestaureerde marketentstervaatje in open en weer gesloten toestand.



Deze oplossing hebben wij te danken aan onze bielemann Clement Botty, voor wie dit probleem al jaren een doorn in het oog was (bielemannen lusten immers graag lekkere sijnaps!).

Na zich terdege van informatie te hebben voorzien, heeft Clement als een echte kuiper de vaatjes uit elkaar gehaald om aan de binnenzijde een reservoir te kunnen monteren.

Roestvrijstalen of aluminium reservoirs nemen geen smaak aan, barsten of splinteren niet zoals dat met emaille kan gebeuren. Deze reservoirs zijn gemakkelijk schoon te spoelen, oxyderen niet en blijven dus altijd neutraal, hetgeen natuurlijk een groot voordeel is.

Afhankelijk van de grootte van het vaatje, kan er een reservoir in gemonteerd worden van een paar borrels tot ruim een liter. Een schutterij met twee of drie marketentsters heeft op die manier al voldoende voorraad bij zich.

Een bijkomend maar klein probleem is dat het hout niet meer vochtig gehouden wordt door de vloeistof in het vaatje. De naden van het vaatje sluiten niet helemaal meer en de ijzeren banden kunnen los gaan zitten. Wanneer men echter geregeld een natte doek over het vaatje legt of het vaatje af en toe in een emmer water legt, dan is dit voldoende om ook het euvel van de loszittende duigen en banden tegen te gaan.

Het vaatjesprobleem kan met de hiervoren beschreven methode voor elke marketentster opgelost zijn.

Mocht U nog verdere vragen hebben over bovenstaande, zo kunt U contact opnemen met Clement Botty; telefoon 04406-40283.

Arno Roeloffzen,  
Houthem St. Gerlach.

## ADRESWIJZIGING

Het secretariaat van schutterij Prins Hendrik-St. Odiliënberg is thans gevestigd bij:

M. Janssen, Wiedestraat 7,  
6077 NV St. Odiliënberg,  
Telefoon 04750-33106.  
Tel. m.i.v. 10-10-95 0475-333106.

## FEDERATIEFEEST GULPEN IN HISTORISCH DECOR

De 65 schutterijen die op zondag 16 juli aantreden voor het Zuid-Limburgs Federatiefeest 1995 in Gulpen zullen dit folkloristische evenement kunnen vieren in de schaduw van het statige kasteel Neubourgh. Een passende omgeving voor een schuttersfestijn dat per definitie doorspekt is met historie. De lange met bomen omzoomde oprijlanen naar het kasteel dienen tevens als entree voor de feest- en wedstrijdterreinen. Schutters en bezoekers worden daarmee automatisch in de sfeer gebracht die aansluit bij de mengelmoes aan historische uniformen, gebruiken uit vroegere tijden en de traditievolle zweem die het schuttersgebeuren bij uitstek omgeeft. Het Zuid-Limburgs Federatiefeest (ZLF) speelt zich af in de weilanden naast de oprijlanen. Optocht en defilé spelen zich af in de kleine gezellige dorpskern van Gulpen met het kasteel als vertrekpunt.

### Volksfeest

Het Zuid-Limburgs Federatiefeest is in meer dan één opzicht een waar volksfeest. Het St. Hubertusgilde als ontvangende schutterij is relatief bescheiden van omvang. Nu haar de eer te beurt is gevallen het ZLF te mogen organiseren voltrekt zich in Gulpen een mechanisme dat vele schutterijen vóór haar

ongetwijfeld ook ervaren hebben; alleen de organisatie brengt al een waar legioen van medewerkers uit de gehele gemeenschap op de been. In de voorbereiding en uitvoering slaan de meest uiteenlopende groepen en individuen de handen ineen. Het is immers hún schutterij, hún gemeenschap die een dag lang in de schijnwerpers staat van een vele duizenden koppen tellend publiek. Een kritisch publiek, weet men in Gulpen. Schutters zijn wat dat betreft verwend. Alle voorgaande federatiefeestorganisaties schutterijen hebben niets nagelaten om een puik visitekaartje van hun schutterij af te geven. De gemeenschap Gulpen kan wat dat betreft gelukkig terugvallen op een van haar specialiteiten; het organiseren van evenementen die jaarlijks duizenden bezoekers trekken en waar honderden inwoners zich met regelmaat volledig inzetten. Wie in het Mergelland (en ver daarbuiten) kent niet de vermaarde "Nacht van Gulpen", de "Bierfeesten", de "Hubertusmarkt" en de "Zomeravondfeesten"? Vraag niet wat zoveel mensen bezielt om zich op zoveel momenten in te zetten voor grootschalige gemeenschapsactiviteiten. Waarschijnlijk ligt het antwoord in het bijkomende effect; het 'lekkere gevoel' samen iets te



Voorzitter Looij van het Stichtingsbestuur Federatiefeest Gulpen 1995, assisteert bij de trekking van de optochtvolgorde onder het wakend oog van het federatiebestuur.  
Fotografie: Al Rekke.



doen, je talenten te kunnen loslaten op uitdagingen van formaat, samen de schouders eronder, samen iets klaarspelen dat écht gewaardeerd wordt. De vele duizenden bezoekers zijn telkens het bewijs. Daarmee wordt alleen het evenement zelf maar minstens zoveel de lange en intensieve voorbereidingstijd tot een heel eigen 'Volksfeest', dat de onderlinge band tussen verenigingen en individuen in de gemeenschap keer op keer meer versterkt.

### Stichting

In Gulpen kan het St. Hubertusgilde terugvallen op een stichtingsbestuur, dat op haar beurt een grote stuurgroep aanstuurt, bestaande uit de verantwoordelijken voor de talrijke onderscheiden organisatorische activiteiten. Het patroon zal velen, die ervaring hebben met gelijksoortige organisaties, bekend in de oren klinken. Niet toevallig natuurlijk. In de loop der jaren is een schat aan ervaring elders opgebouwd, waar in Gulpen dankbaar gebruik van wordt gemaakt. Draaiboeken, werkgroepindeling, begrotingsopzet, enz. De stichting heeft inmiddels de grote lijnen stevig uitgezet, wekelijks wordt nu hard gewerkt aan de concrete invulling, de werving van de vele honderden vrijwilligers (via verenigingen) verloopt voorspoedig, sponsors melden zich, bestellingen zijn gedaan, programma-boekjes en informatie-sets voor de deelnemers en genodigden zijn in voorbereiding. Uiteraard zullen nog vele uren en energie in de afwerking gaan zitten, maar alle voortekenen wijzen er op dat Gulpen op 16 juli als goed gastheer zal klaarstaan voor de gigantische toestroom van deelnemers en bezoekers die op die dag het Mergelland-dorp zullen aandoen.

### Toeristen

Met name die toestroom van bezoekers zal naar verwachting in Gulpen bijzonder groot zijn. Het dorpje, weggescholen in het dal, waar Gulp en Geul elkaar ontmoeten is juist in die juli-maand zonder meer al een graag en vaak gekozen vakantiebestemming voor duizenden toeristen. De magnifieke omgeving en voorzieningen als het grote moderne zwemparadijs "Mosaqua", het gloednieuwe grote winkelcentrum, de pas opgeknapt dorp-skern met centraal een oergezellig terrasplein staan daar mede borg voor. Nu zich ook nog de unieke mogelijkheid voordoet

om kennis te maken met een brok onvervalste Limburgse volkscultuur zullen velen uit hotels, campings en pensions in de wijde omgeving zich die kans niet laten ontnemen. Om de massale toeloop op 16 juli te kunnen verwerken, wordt een groot deel van het dorp met name het centrum en het deel eaar het schuttersfeest plaatsvindt voor doorgaand verkeer afgesloten en zoveel mogelijk om het dorp heen geleid; kortom het complete mergelland-dorp is 16 juli maar op één ding gericht, het welslagen van het Zuid-Limburgs Federatiefeest.

### Werving

Als het Zuid-Limburgs Federatiefeest na de wedstrijden afgesloten zal worden met een wervelende show van Limburgse artiesten, waaronder de 'De Nachraove', is voor het stichtingsbestuur het voornaamste doel van haar oprichting volbracht. De enthousiaste groep benut echter deze unieke kans, waarbij de schutterij volop in de aandacht staat, om de Gulpense schutterij "mee te laten liften" in die aandacht.

De relatief kleine schutterij kan best een forse impuls gebruiken. Stichtingsbestuur en stuurgroep vatten in deze hun taak ook breder op in die zin dat aan de organisatie van het ZLF een uitgebreide public-relations en werving voor haar eigen schutterij St. Hubertusgilde gekoppeld wordt.

Daarmee hoopt men de toekomst van een gezonde en bloeiende vereniging dichterbij te brengen; het in standhouden van een stukje waardevolle traditie als een eigen goed-functionerende schutterij is immers alleszins de moeite waard.

Hoe waardevol zo'n impuls kan uitpakken ziet men in Gulpen waar op een steenworp afstand een grote zustervereniging binnen de gemeentegrenzen bloeit: de schutterij van Wijlre. Een schutterij, die weliswaar door een ongelukkige samenloop van omstandigheden zal ontbreken op het OLS, maar door het St. Hubertusgilde al lang tevoren is uitgenodigd als de trotse opener van de optocht en waar men zich in Gulpen graag aan spiegelt als het er om gaat de eigen schutterij nieuw elan te geven. Een streven waartoe juist een ZLF een ideale entourage biedt.

Welkom bij dat feest in Gulpen!

Ruud Verhoeven,  
Werkgroep P.R. Federatiefeest.

## UITSLAGEN VAN HET OPEN SOLISTENCONCOURS VAN DE R.K. ZUID-LIMBURGSE SCHUTTERSBOED

Op 23 april j.l. waren bij Schutterij St. Sebastianus Eys 57 optredens te beluisteren, van solisten tot sextetten, met trommen en klaroenen. 52 Hiervan werden gebracht door leden van schutterijen van Bond Zuid en 5 van Bond Gerardus.

### Jeugddivisie

1e plaats: T. Erven, Ubachsberg (1e prijs + promotie).

2e plaats: R. Lurken uit Nieuwenhagen (1e prijs + promotie).

3e plaats: V. Dullens, Houthem (1e prijs)

### Derde divisie

Winnaar: B. Bus, Brunssum (1e prijs plus promotie). De tweede plaats werd gedeeld door het duo Hélène en Suzanne Grooten met klaroen van Eys en het duo A. en A. Purschel uit Nieuwenhagen. Beide duo's maakten ook promotie. A. Palmen uit Brunssum eindigde als derde (1e pr.).

### Tweede divisie

In deze categorie vielen liefst 7 1e prijzen met promotie naar de volgende divisie. T. Kusters van Vijlen was de uiteindelijke winnaar, op de voet gevolgd door J. Baetsen uit Geleen. De 3e plaats werd gedeeld door drie solisten en een duo.

### Eerste divisie

Het duo M. Bours en P. Seuren uit Meerssen behaalde op de trom een 1e prijs met promotie. Zij waren de enige deelnemers in deze divisie.

### Eredivisie

3e plaats voor J. Maassen uit Vaals (1e pr. + prom.).

In deze divisie vielen twee 1e prijzen met lof der jury. Na een 'close finish' behaalde Joost Odekerken van de organiserende schutterij St. Sebastianus-Eys met een verbazend stukje slagwerk een overtuigende 2e plaats (1e prijs met lof). Aan Sanne Teheux uit Houthem kwam de eindoverwinning toe. Sanne scoorde op klaroen net iets hoger (eveneens 1e prijs met lof) en wist met een puntenaantal van 109,5 de beker van de gemeente Wittem te winnen voor het hoogste aantal punten voor het concours, ongeacht divisie. De beker werd haar uitgereikt door loco-burgemeester Fr. Baenen van Wittem.



## ST. SEBASTIANUS-KLIMMEN

### – Trouw en rouw –

#### Trouw

De uit 1509 daterende schutterij St. Sebastianus maakte misschien een Limburgse premiere mee verleden jaar. Op een bepaalde dag in augustus kwam koning Erik Hendriks met diens koningin Leonie Frints naar het bestuur van de schutterij met de vraag of het bestuur bezwaar had wanneer het paar in het uniform van de schutterij zou trouwen. Natuurlijk had het bestuur geen bezwaar tegen dit verzoek. De vervolgvraag van het aanstaan-

de paar luidde: "Zou de schutterij ons dan willen begeleiden naar het gemeentehuis in Voerendaal". Ook hierop kreeg het paar een volmondig "Ja" van het bestuur.

Nadat alle leden van de schutterij in kennis waren gesteld, begaf de hele schutterij zich van Klimmen naar Voerendaal.

Menig inwoner van Voerendaal staarde zich de ogen uit en vroeg zich tevens af "wao zouwe die va Klumme heengao?"



*Van koningpaar tot huwelijkspaar.*

Toen men naar het gemeentehuis marcheerde, voelde men al nattigheid in Voerendaal en herinnerde men zich de aankondiging in de krant van het a.s. huwelijk van het koningspaar.

Nadat het huwelijk voltrokken was, moest het jonge paar natuurlijk op de foto. Natuurlijk is dat zeer goed mogelijk in de mooie en bosrijke omgeving van Voerendaal, maar het jonge paar koos voor de fotoreportage de omgeving waar het OLS-1995 zich gaat afspeelen.

De verdere feestelijkheden van deze trouwpartij vonden in twee etappes plaats. Op de trouwdag vierde het paar in de familiekring. Op de zaterdag daarna haalde de schutterij het jonge paar af aan station Klimmen-Ransdaal en begeleidden zij hen naar zaal Hub Vonken te Ransdaal, alwaar de feestelijkheden plaatsvonden tot in de kleine uurtjes.

De drumband o.l.v. Jan van den Bosch bracht een klinkende serenade gevolgd door welgekozen woorden en het aanbieden van een cadeau door commandant Jo Lambij aan Leonie en Erik.

#### Rouw

Op 12 maart moest onze schutterij afscheid nemen van haar trouwe vaandeldrager Jan Baadjou. Ondanks zijn jeugdige leeftijd van 40 jaar was Jan enkele jaren geleden getroffen door een slepende ziekte. Jan was ruim 25 jaar lid van onze schutterij. Meermalen heeft hij prijzen gewonnen met klarenblazen. Op de bonds- en federatiefeesten was hij een geduchte tegenstander. Jan maakte ook lange tijd deel uit van het exercitiepeloton, totdat hij vaandeldrager werd.

Weer was de Klommense schutterij compleet om een van haar leden de laatste eer te bewijzen. Op het kerkhof verrichtte de schutterij de handelingen die passen bij het ten grave dragen van een schutbroeder. Terwijl de schutters met getrokken sabels en de geweren gepresenteerd stonden, klonken de saluutschoten.

Namens de schutterij sprak commandant Jan Lambij een laatste groet tot de overledenen en wenste hij de familie veel sterkte om dit zware verlies te dragen.

Wiel Hoen.



## SCHUTTERSFEESTEN NADER BEKEKEN

*De extreme weersomstandigheden tijdens het laatste Oud-Limburgs Schuttersfeest en het Zuid-Limburgs Federatiefeest hebben weer eens overduidelijk aangetoond aan welke grote risico's de organisatoren van dergelijke grote schuttersfeesten worden blootgesteld.*

*Schutterij St. Elisabeth-Stokkem blijft na haar OLS-Feest zitten met een verliespost van zo'n 11/2 miljoen Belgische francs. Schutterij Wilhelmina-Hingen mag dan geen financieel verlies geleden hebben, maar ook hier hadden de organisatoren recht op meer eer van hun intensieve voorbereidingen. De gehele organisatie van beide schuttersfeesten was opgezet om tienduizenden bezoekers te ontvangen.*

*Bij het zoeken naar mogelijkheden om dergelijke tegenvallers in de toekomst te voorkomen, komt onherroepelijk de rol ter sprake van overkoepelende instanties als de besturen van de OLS-Federatie en de Zuid-Limburgse Federatie. Ik zal me in het hierna volgende artikel beperken tot het OLS-Feest.*

### Na de overwinning

Het winnen van het OLS is voor elke schutterij een eer. Na de huldgingen wacht de winnaar de grote taak om de organisatie van het volgende OLS voor haar rekening te nemen. De organisatie van een OLS is een taak die de winnaar graag op zich neemt, omdat ze kan rekenen op voldoende mensen in hun omgeving die bereid zijn om de handen uit de mouwen te steken of om zitting te nemen in een speciaal voor hun OLS in het leven te roepen stuurgroep, stichting of Vereniging Zonder Winstdoel (V.Z.W.).

Vol goede moed begint men aan het grote karwei. Al snel blijkt het organiseren van een OLS een sprong in het diepe te zijn. De aangereikte hulpmiddelen blijven veelal beperkt tot de draaiboeken van vorige OLS-organisatoren en de steun van wat vrijwilligers die het beste voor hebben met de OLS-winnaar. Ook de OLS-Federatie voorziet de OLS-winnaar van een draaiboek.

### Na afloop van het OLS

Na afloop van een OLS hoort men bij de organiserende schutterij vaker de uitspraak: "Als we het OLS nog eens moesten organiseren, dan zouden we het heel anders

aanpakken, van ons eigen OLS zijn we niets wijzer geworden. Financiële verslagen en andere belangrijke informatie zijn nog steeds bij het stichtingsbestuur." Wanneer je dieper op de uitspraak ingaat, dan blijkt meestal dat de schutterij de greep op haar eigen OLS-Feest is kwijt geraakt aan een goedbedoelende groep deskundigen.

Persoonlijk ben ik echter van mening dat het organiseren van een OLS vandaag de dag niet meer mogelijk is zonder 'deskundigen'. Een goede samenwerking tussen schutterij en stuurgroep is zeer goed mogelijk, mits er maar vooraf goede afspraken worden gemaakt en de leiding van de stuurgroep en de secties in handen blijft van de schutterij.

### OLS-1969 versus OLS-1994

Om aan te geven dat het organiseren van een OLS anno 1994 veel meer vergt dan het organiseren van een OLS zo'n 25 jaar geleden, wil ik U de oproep van Meester Pierre Creemers voorhouden waarin hij de inwoners van Molenbeersel voorhoudt dat "de organisatie van het OLS-1969 niet enkel en alleen door de leden van schutterij St. Lambertus kan gebeuren". Namens het organiserend comité vraagt de 'Meester' daarom "± 300 helpers om dit grootse feest in goede banen te leiden". De organisatoren van het OLS-1992 en OLS-1993 hadden zo'n 1200 mensen nodig om de organisatie rond te krijgen! Met dit aantal als gegeven heeft men in Stokkem geprobeerd om een zelfde aantal vrijwilligers bijeen te krijgen. Hélène De Grootte, die voor de vrijwilligers moest zorgen, kon met veel pijn en moeite een duizendtal vrijwilligers bijeen brengen. Door enkele aanpassingen binnen de organisatie aan te brengen, kon dit tekort worden opgevangen. Het tegenvallend bezoekersaantal boog het personeelstekort zelfs om in een personeelsoverschot.

Doordat de OLS-organisator thans verzekerd wil zijn van voldoende en voor haar taak berekend personeel wordt een beroep gedaan op de overige plaatselijke en regionale verenigingen. Deze verenigingen ontvangen voor hun inzet meestal een bepaald percentage van de winst. Het wordt echter een probleem als er (buiten de schuld van

de organiserende schutterij) een personeelsoverschot is of wanneer men een OLS moet afsluiten met financiële tekorten.

### Sponsoring

Om de kosten en alle mogelijke tegenslagen af te dekken, proberen de organisatoren van grote schuttersfeesten zich reeds op voorhand te verzekeren van voldoende middelen. Dit gebeurt meestal door sponsoring in geld of natura.

Toevallig met het schuttersfeest samenvallende grotere activiteiten (zoals dit jaar in Stokkem de vieringen in het kader van Stokkem 750 jaar stad) of een tegenvallende economie, kunnen de sponsoring van een OLS echter nadelig beïnvloeden.

### Samenvattend

Het OLS-1969 telde 135 deelnemende schutterijen en enkele duizenden bezoekers. De schutterijen die een OLS wonnen in de afgelopen jaren, pasten hun organisatie aan aan de gestegen aantallen deelnemende schutterijen (thans ruim 160) en de eveneens sterk gestegen bezoekersaantallen (± 30 à 40.000). Bovendien wilde men vaak een nóg mooier OLS organiseren dan het vorige. In de organisatiestructuur van het OLS-Feest zien we daarom zaken naar voren komen die 25 jaar geleden ondenkbaar/ niet nodig waren (te denken valt aan Public-Relations, Communicatie, Sponsoring, Catering, overheid, etc), maar die wel van vitaal belang zijn om een OLS anno 1994 te doen slagen.

De OLS-Federatie (als constante factor van elk OLS) zou haar aangesloten leden en dus potentiële OLS-winnaars een grote dienst bewezen hebben als haar organisatiestructuur gelijke pas had gehouden met de organisatiestructuur van de OLS-feesten in de afgelopen 25 jaar. Het is daarom niet zo vreemd dat het oordeel van de OLS-organisatoren over het bestuur van de OLS-Federatie steeds nagenoeg gelijklopend is. De rol van het bestuur van de OLS-Federatie m.b.t. een OLS-Feest zou beperkt kunnen blijven tot het ter beschikking stellen van een draaiboek, waarin adviezen staan vermeld.

Indien echter de OLS-Federatie stelt dat de organisatie van een OLS-Feest uitgevoerd dient te worden overeenkomstig door haar te stellen eisen, zo mag een OLS-



organisator deskundige ondersteuning verwachten van het bestuur van de OLS-Federatie.

De organisatiestructuren van de OLS-Feesten in de afgelopen jaren zijn een goed voorbeeld hoe ook een goede organisatiestructuur op te bouwen is voor de OLS-Federatie en het OLS-Feest.

Om ook adequaat te kunnen reageren op ontwikkelingen die van invloed kunnen zijn op de OLS-Federatie als organisatie, zou het bestuur van de OLS-Federatie de beschikking moeten krijgen over deskundigen op o.a. eerdergenoemde gebieden.

Wim Pijpers.

## VOOR U GELEZEN

### MOOI VOOR DE SCHUTTERS, MOOI VOOR HET PUBLIEK ...

In het verenigingsblad van schutterij Wilhelmina-Nieuwenhagen lezen we in juni onderstaand artikel. Het is een artikel dat Sjef Hanssen, voorzitter van schutterij Wilhelmina-Nieuwenhagen, schreef. Sjef roept bij de lezers het Zuid-Limburgs Federatiefeest 1989 (dat werd georganiseerd door zijn schutterij) nog eens in herinnering.

Ik citeer: 'Mooi voor de schutters, mooi voor het publiek, mooi voor de landbouwers (die goed verdienen aan het verhuren van de terreinen), mooi voor tal van leveranciers. Minder mooi voor de penningmeester, die indertijd blij mocht zijn dat er na het betalen van alle rekeningen nog iets overbleef.

We kennen de oorzaken van de tegenvallende inkomsten destijds zoals het niet geheel kunnen afsluiten van de optochtroute, de slotdag van het WereldMuziekConcours en de lage consumptieprijzen. Maar zoals gezegd ook de onkosten waren hoog. Vanwaar die hoge onkosten? Dit heeft te maken met de indertijd gekozen organisatie. Feesten als een OLS of een Zuid-Limburgs Federatiefeest brengen zoveel werk met zich dat de schutterijen zelf deze niet of nauwelijks kunnen organiseren. Via een stichting of stuurgroep huren ze dan an-

dere personen in die meer oog hebben voor een goede organisatie dan voor de opbrengst.

Zo was het ook in 1989. Met als model het zeer geslaagde Federatiefeest in Sweikhuizen, toog men in Nieuwenhagen aan het werk om het nog beter te doen. Hierin slaagde men wat betreft het feest zelf, maar de schutterij werd er -financieel althans- niet rijker van.

Dus ... met die kennis zijn wij begonnen aan de voorbereiding van ons Bondsfeest van 29 mei j.l. Nu heeft de schutterij zelf de organisatie in handen genomen en als richtlijn gehanteerd: beperk de kosten zoveel mogelijk, houdt het feest sober, zorg ervoor dat de schutters en het publiek die verzorging krijgen waar ze recht op hebben. We hebben, gesteund door vrijwilligers, gezorgd voor een prima Bondsfeest.

Prima uit het oogpunt van organisatie, tenminste informeel hebben we van de zijde van het bondsbestuur complimenten ontvangen. Waardering kregen wij ook van de schutters. Maar bovenal kon de penningmeester de boekhouding van dit Bondsfeest met meer voldoening afsluiten dan die van het Federatiefeest.

Wanneer we de alarmerende geruchten horen vanuit het Belgische Stokkem over de organisatie van het OLS 1994, dan zou de schutterswereld zich de vraag moeten stellen of het niet hoog tijd wordt terug te keren naar sobere feesten, waarin de schutters zich zelf terugvinden. Steeds meer overschaduwden commercie en zaken die niets met het schutterswezen te maken hebben, zoals omlijsting van het programma, het eigenlijke schuttersgebeuren en worden bobo's belangrijker dan de schutter zelf.

Schutterij Koningin Wilhelmina-Nieuwenhagen heeft in ieder geval haar les geleerd en raadt degenen die schuttersfeesten in de toekomst organiseren aan deze wijze les te volgen'. Einde citaat.

Trudy van der Windt.

### VAN KONING TOT KEIZER

Op hemelvaartsdag werd in Oirsbeek het boekje "Van Koning tot Keizer" gepresenteerd. Hierin prij-

ken de foto's van alle schutterskoningen of -paren van Kon. St. Lambertus-Oirsbeek sinds 1939. De koningen van voor die tijd worden in een lijst genoemd.

Voor de samenstelling en het commentaar bij de foto's tekende Hub Zwart. Het fotoboekje heeft ongetwijfeld de interesse van alle oudkoningen en zal bij menige Oirsbekenaar herinneringen doen opleven.

In de serie "Twintig eeuwen Mijnstreek, de bewoners van oostelijk Zuid-Limburg" schreef de historicus drs. Mark van Dijk het deel over schutterij en harmonie. Elk deel behandelt een onderdeel van de Zuid-Limburgse maatschappij en de plaatselijke historie hiervan.

De schrijver Van Dijk kennen we van zijn afgelopen jaar verschenen eerste deel over "De Schutterij van Heerle". In het kader van de serie geeft hij op 10 pagina's tekst, verluchtigd met mooie oude en nieuwe foto's een beeld van de historische ontwikkeling van het schutterswezen in de Mijnstreek. Binnen het aantal pagina's dat de auteur ter beschikking stond, legt hij kort en bondig uit wat de schutterijen in 't algemeen doen en wat in 't kort de historische trekken zijn, afgewisseld met toepasselijke voorbeelden, waarvan we er veel in de bestaande literatuur goed kunnen plaatsen.

Ook de foto's geven een goed beeld van de opbouw en de diverse activiteiten van de schutterijen. Brunssum, Chevremont, Douvergenhout, Eygelshoven, Heerlen, Heerlerheide, Jabeek, Kerkrade, Merkelbeek, Oirsbeek, Schinnen en Voerendaal zijn erin vertegenwoordigd.

Een enkele kanttekening zij ons gepermitteerd. Op de voorlaatste pagina zien we een schutterijdrumband met bielemannen gereed staan voor deelname aan het Wereld Muziek Concours.

Waarom niet even erbij vermeld dat dit de Jonge Nobelen uit Valkenburg zijn?

Van Dijk karakteriseert drie burgers op de groepsfoto van de voor 't overige geüniformeerde schutterij van Schinnen in 1924 als bestuursleden. Echter het betreft hier wel degelijk een drietal van burgerschutters (zie: *Schinnen in oude ansichten*.)



Een blunder is het bijschrift bij pag. 222. Op de foto defileert een keizerspaar voor de genodigden. Volgens het bijschrift is dit koning Sjef Beugels van Oirsbeek b.g.v. het 600 (sic)-jarig bestaan van St. Lambertus Oirsbeek in 1953. Dit is onjuist. In elk geval is het niet de schutterskoning van Oirsbeek, zoals ook blijkt uit het nieuw verschenen fotoboekje van Hub Zwart over de naoorlogse koningen in Oirsbeek. In feite blijkt het een keizerspaar, en wel van schutterij St. Martinus-Born, dhr. Mathieu H. van Peij en mevr. Van Peij-Schoffelen. Haar statige sleep wordt door twee bruidsmisjes gedragen. Van Peij was indertijd ook commandant van Born (zie: J.L. van Hasselt, 'De schutterij St. Martinus te Born'. in: Lebens, J., Born, een koninklijk domein met een boeiend verleden. (1978) 340.)

Een belangrijk onderwerp dat Van Dijk kort afdoet is het vraagstuk hoe de "schutten" te interpreteren zijn, die we in diverse oude aktes tegenkomen. Zijn het leden van de schutterij, of zijn het zoals Van Dijk stelt, "bewapende lieden die, al dan niet van overheidswege aangesteld en bezoldigd, diensten verrichtten ten bate van de bewaking en de handhaving van de openbare orde in stad of dorp."

Ook in zijn boekje over de schutterij van Heerlen laat hij enkele belangwekkende voorbeelden uit de literatuur geheel onbesproken. Deze acties verhalen van diverse politie-optredens door Heerlense "schutten".

In het Staatse Heerlen werd Anna Haen in 1695 gearresteerd. Gedurende haar gevangenschap in de gevangenisoren werd zij bewaakt door de schutten uit drie rotten van het dorp Heerlen. Toen haar veroordeling was uitgesproken en het vonnis moest worden uitgevoerd, werd de Akense scherprechter in 1695 door een aantal daartoe aangewezen schutten in zijn woonplaats afgehaald en onder escorte naar Heerlen gebracht om daar de executie van Anna Haen ten uitvoer te brengen<sup>1)</sup>.

Enige andere voorbeelden van het handelend optreden van schutten zijn de volgende. Enkele Heerlense kolenhandelaren waren in 1670 door een tweetal Spaanse soldaten te paard overvallen. In Heerlen mobiliseerde de schout daarop direct de rotmeester en zes à zeven

schutten, waarmee de achterevoering op de Spanjaarden werd ingezet. Toen zij stuitten op vier ruiters werd het vuur geopend. De schout kreeg versterking van nog andere schutten. Bij het vuurgevecht liet één van de Spanjaarden het leven. Achteraf werd van het hele gebeuren een getuigenverklaring opgesteld van hetgeen was voorgevallen. Deze werd onder meer door de rotmeester en vier schutten ondertekend<sup>2)</sup>.

Een andere arrestatie met hulp van schutten in het Heerlense vond plaats in een herberg te Kunrade, waar de gerechts- en de schutbode en enkele schutten van Heerlen al present waren. Toen de schout eveneens ter plekke verscheen sloeg de hele club vader en zoon Haerst met stokken en deze twee werden als gevangenen mee naar Heerlen genomen<sup>3)</sup>.

Tot zover een aantal voorbeelden van acties van "schutten". Het zal nog enige discussie vergen eer we kunnen achterhalen in welke gevallen het bij deze "schutten" leden van de plaatselijke schutterij betreft, of dat het gewone weerbare leden van de lokale bevolking zijn.

L.W.

- 1) N.G.H.M. Eussen, 'De gevangentoren van Heerlen. Aantekeningen betreffende herstel en vernieuwing 16e-19e eeuw.' in: **Land van Herle**. jg. 16 (1966) 82-83.
- 2) J.J.G. Albert, 'Rofovervallen, Spaanse ruiters en de Heerlense schutterij' **Het Land van Herle** jg. 35, afl. 3, juli/september 1986, 57-65.
- 3) Jo Horst, 'Het schutrecht in de 17e en 18e eeuw' **Het Land van Herle** deel 12 (1962) 150

## SCHUTTERSGLDEN IN DE HEEMSTUDIE

In februari 1995 verscheen er een interessant nummer van "ONS HEEM", heemkundig tijdschrift voor Vlaanderen, dat gewijd is aan de schuttersgilden (Jaargang 48, nr. 2, 1994). Hoofdredakteur Jan Gerits heeft hierin met de inleiding "Schuttersgilden in de heemstudie", de bijdrage "De vooroorlogse heropleving van de schuttersgilden in (Belgisch) Noord-Limburg" en een groot aantal "Sprokkelingen" het leeuwenaandeel voor zijn rekening genomen.

Ook Eugeen van Autenboer schreef met "De eigenheid van de gilden" en "De betekenis van het zilver in het gildewezen" twee prachtige bijdragen. Verder heeft Harry De Kok

het over "De archieven van de schuttersgilden in het aloude hertogdom Brabant", Henri Vannoppen over "Enkele aspecten van het heemkundig onderzoek rond de schuttersgilden, speciaal Vlaams-Brabant" en Paul Huys over "Ootroien en ledenlijsten van schuttersgilden in het graafschap Vlaanderen anno 1469".

Door deze publikatie werden meteen ook de lezingen gebundeld welke gehouden werden op de 36ste Landdag van het Verbond voor Heemkunde te Beerse op 5 september 1993, waarover we reeds in het LS berichtten.

Als illustratie werd voornamelijk gekozen voor foto's van voorwerpen uit het legaat van baron Ludo van Bogaert, Schutterszilver in Bokrijk, waar Jan Gerits in zijn "Sprokkelingen" nader op ingaat. In "ONS HEEM" verschenen eerder reeds zes reeksen "Gildesprokkelingen" welke door voornoemde auteur na zijn inleiding werden opgesomd.

Inlichtingen over deze thematische uitgave zijn te bekomen op het sekretariaat van het Verbond voor Heemkunde, Kerkstraat 17A te B2970 's Gravenwezel (tel. 03/6589034).

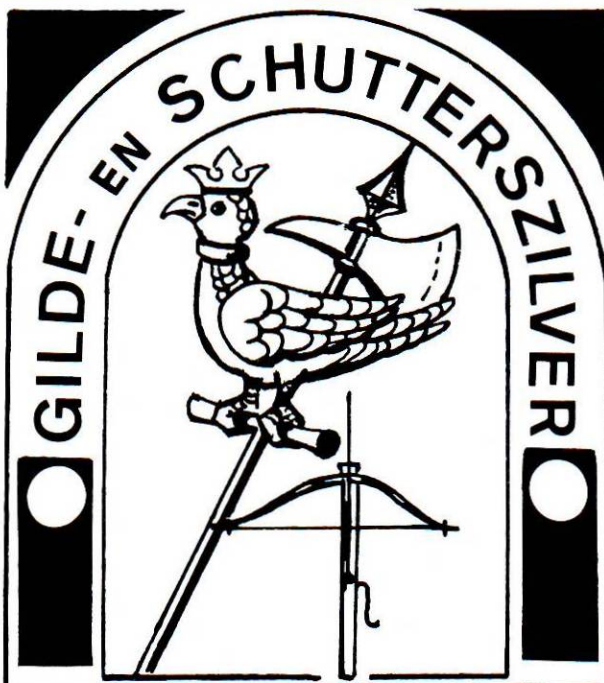
Werner Smet.

## Procedure volgorde optocht OLS veranderd

Voorafgaande aan de loting voor de volgorde in de optocht van het OLS te Voerendaal, deelde Lei Stals mede dat de procedure is aangepast. Teneinde een betere spreiding te garanderen, zijn de verenigingen in drie blokken van elk 50 schutterijen onderverdeeld. De eerste 50 verenigingen zullen volgend jaar loten om de nummers 50-100. De laatste 50, dus ongeveer met optochtnummer 100-150, zullen volgend jaar in het eerste blok loten. En de middengroep zal in het jaar daarop hekkesluiser zijn. Aldoende vindt reguliere roulatie plaats.

Overigens blijven de eerste 10 nummers gereserveerd voor de organisatie en de verenigingen die bij de opening betrokken zijn. Tevens blijven de nummers 51, 52 en 53 gereserveerd voor verenigingen waarvan leden als federatiebestuurder bij de organisatie van het OLS betrokken zijn.





**GILDE- EN SCHUTTERSZILVER**

JUWELIERS - HORLOGES  
**Jan Andriessen**  
 DORPSSTRAAT 54  
 5708 GJ HELMOND (STIPHOUT)  
 TEL. 04920 - 50792  
 FAX 04920 - 22269

Nog steeds fabriceren wij de alom bekende Drummen Buksen voor zeer aantrekkelijke prijzen in de calibers 12 en 16.

Ook verkrijgbaar toebehoren zoals:

- \* Slaghoedjes van diverse merken zoals: Hirtenberger, Fiocchi, CCI, Federal, etc.
- \* Kruitsoorten: TP 103, Vectan BA 10, tegen zeer scherpe prijzen.
- \* Hulzen in calibers 12 en 16 precisie gegarandeerd op 0.01.
- \* Scherpe aanbiedingen betreffende weegschalen; Dillon mechanische weegschaal f 125,00  
Dillon digitale weegschaal f 575,00
- \* Tril- en Draaitrommels voor het schoonmaken van de hulzen v.a. f 325,00  
Granulaat hiervoor - per zak f 39,50

\* **VOOR DE WINTERMAANDEN:**

**Nieuw of tweede-hands luchtbuksen**

- \* Luchtbuksen te koop van de merken: Walther, Anschuts, Diana, Feinwerk bouw en Hammerli tegen zeer scherpe prijzen. Eventuele inruil mogelijk.



**Fa. Maurice Drummen & Zn.**

Valkenburgerweg 49  
 6361 EB NUTH - NEDERLAND  
 Tel. 045-241220, Fax 045-245330

# JANFRÉ

**Voornaamste punten waar u op let bij aanschaf van nieuwe uniformen:**

- \*Goede kwaliteit
- \*Korrekte pasvorm
- \*Vlotte levering
- \*Betaalbare prijs
- \*Behoud van pasvorm
- \*Snelle nalevering
- \*Uitgebreide service

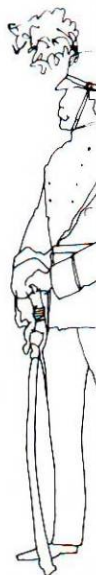
Dit maken wij voor U.

Vraag vrijblijvend offerte.

Maak een afspraak.

**uniformen-  
petten-  
uitmonsteringen**

BRUSSELESTRAAT 124  
 6211 PH MAASTRICHT  
 TELEFOON 043-217712



LAARZEN LAARZEN L  
 PLUIMEN-VEREN-PLUI  
 KOPPELS-RIEMEN-KO  
 HOEDEN-SHAKO'S-I  
 UNIFORMSCHOENEN  
 DANSSCHOENEN DAN  
 HISTORISCHE-SCHOE  
 GILDESCHOENEN GI  
 OVERSCHOENEN G  
 HANDSCHOENEN HAN  
 OPERA-OPERETTE-SC

**VAN BEERS B.V.**

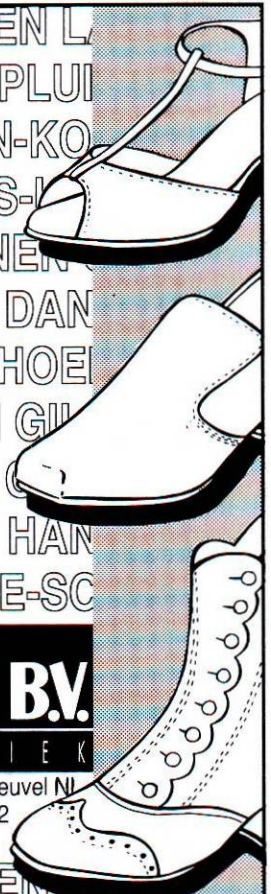
SCHOENFABRIEK

Mgr. Völkerstraat 33, 5171 JM Kaatsheuvel NI

Tel.: 04167-72254, b.g.g. 76548-77072

België, BRD, 00-31 4167-72254

TONEELSCHOENEN





## ONDER DE SCHIETBOOM

### St. Anna-Maasbree

Schutterij St. Anna uit Maasbree, die volgend jaar haar 400-jarig bestaansfeest viert, heeft een beschermheer gevonden. Burgemeester Clemens Brocken van de gemeente Maasbree werd op Eerste Pinksterdag -zondag 4 juni- officieel geïnstalleerd als beschermheer van schutterij St. Anna uit Maasbree.

Deze feestelijke dag begon met een eucharistieviering in de Maasbreese parochiekerk. Vervolgens werd om 12.00 uur in clublokaal Niëns in Maasbree burgemeester Brocken als beschermheer geïnstalleerd. Aansluitend werden genodigden, waaronder het voltallige college van B&W van de gemeente Maasbree en ere-voorzitter Graad Linssen, samen met de leden van schutterij St. Anna op een traditionele Limburgse koffietafel getraakteerd. Om 15.00 uur vond tenslotte op schietterrein de Cleyne Bondingh in Baarlo het koningschieten van schutterij St. Anna plaats, waarbij de kersverse beschermheer de openingsschoten voor zijn rekening zal nam.

### Marketentsters geïnstalleerd

In de eerste maanden van dit jaar werden door leden van de Stuurgroep 'Gilde der Marketentsters en Zoetelaarsters' de volgende marketentsters geïnstalleerd:

19 maart, Anita Evertz, Margriet Pelzer, Hoepi Rinkers en Thea Ubachs van schutterij St. Joseph Waubach.

23 april, Wilma Vergoossen en Anette Weber van schutterij Wilhelmina Hingen.

Samen met de dames van de Stuurgroep, installeerde Jo Herffs, voorzitter van de Zuidlimburgse Schuttersfederatie op 30 april Corrie Wilms, Truus Rutter en Ilse Evers tot marketentster van de onlangs opgerichte schutterij St. Joris uit St. Joost. Daarbij werd Jo en zijn vrouw in de bloemetjes gezet van wegen de koninklijke onderscheiding die hij kort ervoren mocht ontvangen.

Op 7 mei werden de damens Heny van de Asdonck, Mariet van Lieshout, Maria Deurzen, Mariet Cuypers en Tiny Joosten van schutterij St. Willibrordus uit Meijel geïnstalleerd.

Tevens werd op diezelfde dag Mia Wijsen tot marketentster van het Mestreechs Rizzjemint geïnstalleerd.

Op Hemelvaartdag, 24 mei j.l., was het de beurt aan de dames Claar van Erp-Ernes, Belinda Janssen, Ilse van Berkel, Joyce Senden en Jolanda Pegtol van schutterij St. Hubertus Ubachsberg.

Op de tweede Pinksterdag werd Antoinette Kuipers van koninklijke Schutterij Wilhelmina uit Nieuwenhagen door leden van de Stuurgroep geïnstalleerd.

Alle dames van harte gelukgewenst.

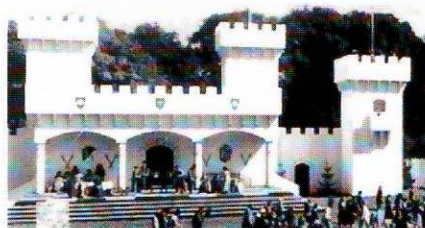
Fred Louwen.

## DRAAKSTEKEN IN BEESEL

In Beesel wordt sinds mensenheugenis om de zeven jaar het Draaksteken opgevoerd door de plaatselijke schutterij.

Wanneer het moralistische spel van St. Joris en de Draak voor het eerst op de Maasoever van Beesel werd opgevoerd is onbekend. Wel is bekend dat in de nadagen van de Middeleeuwen op meer plaatsen in Europa de legende van St. Joris werd gespeeld.

Het waren vooral de schutterijen die tijdens de Sacramentsprocessie het drakespel speelden. Ongeveer twee eeuwen geleden werd het spel ook nog in Swalmen gespeeld. Door de vaak beschonken toestand van de schutters liep het drakespel regelmatig uit de hand. Op last van de kerkelijke gezagsdragers werd de ceremonie uit de processie geweerd. Zo stierf het draaksteken een langzame dood. Alleen in Beesel bleef het spel bestaan. Verder zijn er nog twee plaatsen in Europa waar de traditie in ere wordt gehouden: in Zuid-Frankrijk te Tarascon en in het Duitse Beieren te Furth im Wald.



### Liedeke

De tekst, zoals die bij het volksspel gebruikt wordt, is gebaseerd op het 27 coupletten lange "Liedeke van den Giftighen Draecke, soo als dat wordt gezongen tot Bieslo aan die Maese". Het is geschreven door een onbekende dichter die leefde rond 1600. Volgens de legende wordt een dorpsgemeenschap bedreigd door een vuurspuwende draak. Aanvankelijk vreet de draak het vee van de boeren, maar al snel is dat niet meer genoeg. Om de draak zo min mogelijk tegen zich in het harnas te jagen, besluiten de dorpelingen om dagelijks iemand uit hun midden aan het monster te offeren. Het lot bepaalde wie geofferd moest worden. Op een dag trof het lot de dochter van de koning. Op het allerlaatste moment verscheen de reddende St. Joris ten tonele om de koningsdochter uit de klauwen van de draak te redden. Hij bond de strijd aan tegen het ondiert om het uiteindelijk de dodelijke steek toe te brengen.

### Locatie

Vroeger werd het spel in drie delen op drie locaties opgevoerd: op de maasoever werd de draak getemd en de koningsdochter gered door St. Joris; daarna volgde de zegetocht naar het dorp en het derde bedrijf was het steken van de draak op het marktplein. Sinds 1967 wordt het spel opgevoerd in de tuin bij het fraaie kasteel Nieuwenbroeck. Door talrijke verbeteringen werden de uitvoeringen van 1974, 1981 en 1988 een echt levendig volks openluchspel waarin toch de oeroude kern van de St. Jorislegende bewaard is gebleven.

De Stichting Draaksteken, die van de "Moeder"-vereniging, Schutterij Broederschap St. Georgius en St. Sebastianus, de blijvende opdracht heeft gekregen om het Draaksteken te organiseren, zal kosten noch moeite sparen om het cultuur-historisch spel dat karakter en die uitstraling te geven die het verdient.

In een optimale entourage zullen de dag- en avonduitvoeringen door ruim 400 acteurs o.l.v. regisseur Toine Mertens uit Heerlen plaatsvinden op 11-12-13, 18-19 en 20 augustus 1995. Op vrijdag en zaterdag beginnen de (licht-) uitvoeringen om 19.30 uur en op zondag om 15.00 uur.

Voor verdere inlichtingen kunt U terecht bij de commissie PR Stichting Draaksteken: 04704 - 3350 of 04707 - 5114.



## St. Hubertus-Beringe

OLS-President Lei Stals heeft op zaterdag 18 maart het officiële startsein gegeven voor de bouw van het nieuwe schutterslokaal van schutterij St. Hubertus-Beringe aan de Hoevenstraat in Beringe. Hij zette de eerste spade vakkundig in de grond. Schutterij St. Hubertus uit Beringe was in vol ornaat aangekomen.

Na deze officiële handeling konden genodigden en alle belangstellenden in het huidige schutterslokaal de fraaie maquette van de nieuwbouw aanschouwen.

Door diverse financiële acties in het verleden en het heden, sponsoring door bedrijven en eigen vermogen wordt het financiële plaatje van de nieuwbouw gerealiseerd.

Kostenbesparend werkt ook het feit, dat vele leden zelf de handen uit de mouwen zullen steken tijdens de bouw. Vele handen maken licht werk.

Bovendien kan schutterij St. Hubertus-Beringe terugvallen op de deskundige inzet van vrijwilligers uit de Beringse bevolking, omdat schutterij St. Hubertus een eigen plaats heeft veroverd in het bloeiende Beringse verenigingsleven.

*Foto-bijchriften:  
OLS-President Lei Stals zet de eerste spade in de grond, terwijl op de achtergrond de leden van schutterij St. Hubertus-Beringe in vol ornaat staan aangekomen.*

*De inzet bij deze foto's laat de fraaie maquette van de nieuwbouw zien.  
(Foto's: Ger Peeters).*



## Nieuw vaandel St. Sebastianus Oost-Maarland

Op koninginnedag j.l. kreeg schutterij St. Sebastianus Oost-Maarland een nieuw vaandel. Het oude was versleten. Daarbij speelde geen rol dat in 1990 de Paus hierover gelopen had, noch dat de koningin in Eijsden 's ochtends in zijn voetstapen was getreden.

'Het oude vaandel werd in 1963 door de Zusters Onder de Bogen te Maastricht gemaakt', zo merkt voorzitter Gerard Odekerken desgevraagd op. 'Hoewel dit steeds fier voor ons heeft gewapperd, begon de stof toch wel dun te worden. Vandaar dat we bij de firma Kaeveler Fahnen een nieuw exemplaar hebben besteld.'

'Reeds lang voordat bekend was dat de koningin onze gemeente zou bezoeken, hadden we bepaald dat dit op de avond van koninginnedag zou worden ingehuldigd', zo gaat hij verder. 'Het damescomité heeft

dit plechtig overgedragen aan onze beschermheer, de graaf de Liedekerke de Pailhe. In feite werd de nieuwe vlag in ontvangst genomen door zijn zoon, omdat de oude heer ziek was. Deze gaf het vervolgens aan Giydi Duykers, onze vaandrig. Aansluitend hebben we feest gevierd, en de volgende dag werd het

tijdens de hoogmis door de eervoorde heer pastoor gewijd.' 'Omdat dus reeds alle voorbereidingen voor de avond van koninginnedag waren getroffen, hebben we besloten dat de koningin 's ochtends over het oude vaandel zou lopen. Daar waren we trouwens niet minder trots op.'





## St. Jan - Baexem

Zaterdag 29 april werd Koninginnedag gevierd en zoals gebruikelijk werd ook het jaarlijkse Koningsschieten van schutterij St. Jan gehouden. De kern Baexem was ditmaal het middelpunt van de officiële Koninginnedagviering van de gemeente Heythuysen.

Nadat de koning 1994, John van Bilsen, aan huis was afgehaald en aan Jack Prinsen een serenade was gebracht i.v.m. zijn koninklijke onderscheiding, werd in café De Oude Smidse een gezamenlijke koffietafel gebruikt. Hierbij waren ook onze beschermheer met echtgenote en onze geestelijk adviseur aanwezig.

Koninginnedag 1995 werd voor schutterij-drumband St. Jan een feestelijke dag, omdat we op deze dag onze nieuwe uniformen aan de bevolking van Baexem konden presenteren. De uniformen, waarvoor het galatenuë van het Garderegiment Jagers model heeft gestaan bestaat uit groene jassen en broeken met geel afgebiesd, witte beenkappen en een zwarte baret gesierd met het embleem van schutterij St. Jan. Verder beschikt de schutterij nu ook over exercitiegeweren.

Het damescomité had voor de leden ook nog een aangename verrassing in petto, n.l. het aanbieden van een nieuwe vlag. We zijn als gehele schutterij erg trots op deze vlag.

Ook mede dankzij een vijftal dames, welke zich dit jaar een uniform hebben laten aanmeten en bij de schutterij meeliepen, was het een mooi geheel welk na de officiële presentatie onder begeleiding van fanfare Aurora en genodigden door de straten van Baexem trok naar het schutterslokaal waar het jaarlijkse Koningsschieten zou plaatsvinden.

Alvorens hiermede van start te gaan, werd eerst vanwege zijn 40-jarig lidmaatschap, aan Leo Peeters een gouden OLS-draagspeld met oorkonde uitgereikt.

Ook Cor Hupkens is nu 40 jaar lid, maar kon door een ongelukje niet aanwezig zijn. Een afvaardiging van het bestuur heeft hem 's avonds in het ziekenhuis van Weert opgezocht en heeft daar een zeer verraste Cor Hupkens alsnog zijn gouden OLS-draagspeld en oorkonde kunnen overhandigen.

## Het Koningsschieten verliep voorspoedig.

De jeugd schoot met een windbuks op ballonnen. In één van de ballonnen bevond zich een briefje met het opschrift "Jeugdkoning 1995". Pascal Hanssen was dit jaar de gelukkige en mag zich dus Jeugdkoning 1995 noemen. Bij de dames was het Claudia Severins die na een spannende strijd de vogel afschoot. Als laatste mochten de heren de strijd met elkaar gaan aanbinden om de titel "Koning 1995". Hier werd de uiteindelijke winnaar André Didderiëns.

In een volgend nummer zullen we uitgebreid ingaan op de geschiedenis van schutterij St. Jan-Baexem.

## St. Nicolaas-Heythuysen

Na ruim 15 jaar heeft ook schutterij St. Nicolaas-Heythuysen zich in het nieuw gestoken.

Waren de vorige uniformen in de kleuren zwart met geel en goud, bij de nieuwe uniformen is gekozen voor alleen zwart en goud. Ook werd nu gekozen voor een gesloten kraag waardoor het uniform iets strakker en heel chique is geworden.

Ook zullen in 1995 voor het eerst in de geschiedenis van deze schutterij een viertal marketensters aan de schuttersfeesten deelnemen.

Naast deze uitbreiding is ook het aantal geuniformeerde schutters toegenomen, waardoor men weer in vier gelederen kan gaan marcheren zoals de normen dat aangeven. Schutterij St. Nicolaas is ook nog voornemens een exercitiegroep te gaan starten.

Tesamen met het groot aantal leerlingen bij het trompetterkorps, maakt dit dat schutterij St. Nicolaas de toekomst met vertrouwen tegemoet ziet. J. Schroën.

## 375-jaar St. Martinus Vlodrop

Schutterij St. Martinus Vlodrop bestaat dit jaar 375 jaar. Reden voor een feest, dat op 17 juni j.l. leidde tot de presentatie van een fraai boek. Hierin werd door diverse auteurs de Vlodropse schuttershistorie sinds 1620 vastgelegd. Onder hen is Piet Gootzen die reeds eerder roem vergaarde met zijn beschrijvingen van schutterszilver in de Roerstreek. Het boek zal in een volgende uitgave van het Limburgs Schutters-tijdschrift worden besproken.

## Meerssen huldigt nieuwe vrijwilligers Nationale Reserve

In november 1994 waren Maastrichtse en Valkenburgse schutterijen op het Vrijthof present om de beëdiging van beroepssoldaten voor het Regiment Limburgse Jagers luister bij te zetten. Op 1 april j.l. eerden de twee Meersense schutterijen St. Barbara en St. Remigius de 60 nieuwe vrijwilligers van de Nationale Reserves (Nares). Een indrukwekkend gebeuren, waarbij de mergelstenen basiliek als een fraai decor diende.

## Nieuw vaandel voor St. Martinus Kinrooi

Op zaterdag 20 mei j.l. werd in de parochiekerk St. Martinus te Kinrooi de nieuwe vlag van de schutterij ingewijd. Pastoor Leen (Kessenich) stelde in zijn homilie dat de vlag een symbool is van een groep die zich verbonden weet. 'Achter een vlag opstappen, betekent eensgezind zijn en opkijken naar de paratroon van St. Martinus en net als hem kunnen delen en dienstbaar zijn'. Fanfare De Vrijheidszonen luisterde de heilige mis muzikaal op met fraaie stukjes. Vaandrig Hubert Houben, die deze functie reeds 42 jaar bekleedt, was heel fier met de nieuwe vlag.

De schutterij had ook nog de beker bij als winnaar van het recent georganiseerde 'Fusieschuttersfeest' in Kinrooi. Het geheel werd met een optocht afgesloten.

Werner Smet

## Openingsuren Limburgs Schutterijen Museum

Van 1 mei tot 1 oktober 1995 geldt voor het Limburgs Schutterijen Museum, Frans Strouxstraat 7 in Stramproy, de zomeropenstelling. Het museum is dan open op zaterdag, zondag en woensdag van 14.00 tot 17.00 uur, met uitzondering van zaterdag 9 en zondag 10 september.

In het museum is een grote verzameling attributen te bewonderen van praktisch alle 160 schutterijen uit Nederlands en Belgisch Limburg.



## Schutters-standbeeld in St. Huibrechts-Lille

Bij gelegenheid van het 350-jarig jubileum van schutterij St. Sebastianus, onthulden burgemeester Frank Smeets en voorzitter Luc Stalmans onder grote belangstelling in de voortuin van het schutterslokaal de Kompenhove het standbeeld 'De schutter'.

Het kunstwerk werd gemaakt door Stefan Bogaerts en weerspiegelt de rijke schutterstraditie. Het standbeeld vormt dan ook een ode aan de standvastigheid van de schutters door de eeuwen heen.

Of zoals de burgemeester het uitdrukte: 'Het koperen beeldje vormt een symbool van de socio-culturele en sportieve functie die de 'Gul' St. Sebastiaan met 100 leden binnen de gemeenschap sinds oudsher vervult. Bovendien dient het als oproep aan de jeugd om de rijke schutterstraditie nooit verloren te laten gaan.'

## 40-jarige EGS organiseert Gildedag

De Europese Gemeenschap van Historische Schuttersgilden viert op 25 juni haar 40-jarig bestaan met een Internationale Gildedag te Deinze, nabij Gent. Deze plaats is gekozen bij gelegenheid van het feit dat het kasteel Ooidonk te Deinze 400 jaar geleden is herbouwd. De feestdag start met een Gildemis. De genodigden worden hierna ontvangen. De optocht vertrekt om 12.00 uur en duurt een uur. Hierna volgt een zogeheten 'Brabantse Opmars', waarbij over de volle breedte van een grasveld de tamboeren en vendeliers (veelal te paard) van de schuttersgilden onder tromgeroffel naast elkaar naar de overzijde van het veld trekken. Vervolgens is tijd ingeruimd voor een middagmaal. Aansluitend vinden de wedstrijden plaats, met handboog, kruisboog, karabijn en luchtkarabijn op de staande wip alsmede het gaaischieten.

Tevens wordt gevendeld en getrommeld en geven dansgroepen een demonstratie. Om 16.00 uur schieten de koningen op de gaai, waarna de prijsuitreiking het programma van de gildedag van de EGS besluit.

## Record-aantal jubilarissen Heerlerheide

Bij gelegenheid van het laatste feest van bond St. Gerardus Amstenrade, dat door schutterij St. Sebastianus op 27 augustus aanstaande wordt georganiseerd, zullen op 26 augustus liefst 12 leden worden geëerd. 'Het is in onze 146-jarige geschiedenis nog nooit vorgekomen dat zoveel jubilarissen gelijktijdig worden gehuldigd', zo meldt 2e secretaris Fons Ijpelaar. 'Het heeft mede te maken met het feit dat in 1960 nogal wat jeugd toetrad tot onze vereniging.'

De jubilarissen zijn:

Nic. Spittler, 40 jaar lid. Na een vliegende start als tamboer, werd Nic al snel bevorderd tot tamboer-maître en instructeur van de drumband. In 1977 volgde de rang van generaal. Tevens maakte hij vanaf 1963 deel uit van het bestuur, eerst als secretaris en laatstelijk als 2e voorzitter.

May Boels, 25 jaar lid. Als bieleman was May een bekende verschijning. Zo won hij bijvoorbeeld drie keer achtereenvolgende de eerste prijs tijdens het OLS, was May bestuurslid en is hij sinds enige jaren erelid van de vereniging.

Math. Hazen, 25 jaar lid. Neemt sinds jaren de positie van rechter guide voor zijn rekening in de exercitieploeg.

Paul Hazen, 25 jaar lid. Begon als geweerdrager en lid van het exercitiepeloton. Paul werd in 1990 commandant van de schutterij en in

1993 voorzitter. Hij was koning in de jaren 1979, 1984 en 1987.

Hub Hollender, 25 jaar lid, 25 jaar vaandrig, en dat met trots.

Toon Ijpelaar, 25 jaar lid. Toon begon als bieleman, maar moest wegens gezondheidsredenen helaas een stapje terugdoen. Is sindsdien erelid.

Fons Ijpelaar, 25 jaar lid. Begon als tamboer en lid van de exercitieploeg. Sloeg van 1977 tot 1989 de overslagtrom. Werd vervolgens bieleman. Fons kwam in 1990 in het bestuur en vervult sindsdien de functie van 2e secretaris. Hij was in 1982, 1990 en 1991 koning. Is nog steeds linker guide in het exercitiepeloton.

Willie Moonen, 25 jaar lid, 25 jaar tamboer. Werd in 1994 in het bestuur gekozen.

Jan Schraa, 25 jaar erelid.

Willie van Maasdijk, 25 jaar lid. Sinds toetreding is Willie lid van het klaroenkorps en zeer gewaardeerd lid van de exercitieploeg, waaronder in de functie van rechter guide.

Sjef Weerts, 25 jaar lid. Sjef begon als geweerdrager en werd bevorderd tot majoor. Hij versterkte jarenlang het exercitiepeloton en is nog steeds een van de 'vaste' schutters van de vereniging. Sjef mocht zich in 1986 koning laten kronen.

Huub Werst, 25 jaar lid. Huub blaast vanaf het begin zowel in het klaroenkorps alsook onder de schietboom een verdienstelijke partijtje mee.

Schutterij St. Sebastianus Heerlerheide hoopt vanaf 1900 uur op 26 augustus a.s. zeer vele schuttersvrienden te mogen begroeten.



Op de foto een aantal jubilarissen, v.l.n.r.: T. Ijpelaar, W. van Maasdijk, J. Weerts, P. Hazen, J. Schraa, F. Ijpelaar en M. Boels.



## WIJ FELICITEREN

### Koninklijke Onderscheidingen

Op 21 april ontving Pierre Verhaeg (67) van schutterij St. Sebastianus-Neer de zilveren eremedaille verbonden aan de Orde van Oranje Nassau. Verhaeg is al ruim 50 jaar lid van de schutterij en bekleedt sinds 1962 een bestuursfunctie.

In het kader van Koninginnedag ontvingen diverse schutters een lintje:

Dhr. Jo Herffs uit Koningsbosch mocht de eremedaille verbonden aan de Orde van Oranje Nassau in goud ontvangen als voorzitter van de Zuid-Limburgse Schuttersfederatie.

Aan H.M.M. van den Kerkhof te Weert viel de eremedaille in zilver toe. Hij is lid en oud-bestuurslid van schutterij St. Job-Leuken Weert.

J.J.H. Wijers te Grathem werd eveneens onderscheiden met de eremedaille in zilver. Hij kreeg dit lintje wegens zijn verdiensten als bestuurslid van schutterij St. Severinus-Grathem.

Voorts kreeg Zilversmit Jan Andriessen uit Helmond een gouden medaille in de Orde van Oranje Nassau, bij zijn 40-jarig jubileum als vakman en wegens de vele verdiensten voor het verenigingsleven.

Op Hemelvaartsdag werd Jacob Debije bij gevolg van zijn robijnen lidmaatschap van Kon. St. Lambertus-Oirsbeek onderscheiden met de gouden eremedaille in de Orde van Oranje Nassau. Hij was 12 jaar bestuurslid en was lid van het zestal dat in 1974 de OLS-winst wist te behalen.

Oud-kolonel Michel J. Rodemacher van St. Sebastianus Mechelen ontving een zilveren medaille in de Orde van Oranje Nassau bij gelegenheid van zijn afscheid als actieve schutter. De heer Rodemacher heeft zich vele jaren verdienstelijk gemaakt als bestuurslid, reserve commandant en schietmeester.

Generaal J. Rousch uit Eijsden van schutterij St. Sebastianus Oost-Maarland heeft op zaterdag 18 maart uit handen van burgemeester Fr. Cortenraad de zilveren erepenning van de gemeente Eijsden ontvangen bij gelegenheid van het feit dat hij 60 jaar lid was van de schutterij. Binnen de vereniging heeft de jubilaris zijn sporen ruimschoots verdiend. Hij werd in 1935 lid. In 1961 richtte hij de drumband op. Van 1963 tot 1988 was hij voorzitter en nadien nog enige jaren vice-voorzitter. Ondertussen werd hij tot generaal benoemd. In 1992 werd hij voor zijn vele verdiensten benoemd tot erebestuurslid. Begin dit jaar werd hij opgenomen in de Orde van de Rode Leeuw.

Ger Beurskens (49) is benoemd tot ridder in de Orde van Oranje Nassau. Beurskens is beschermheer van schutterij Oranje-Boukoul.

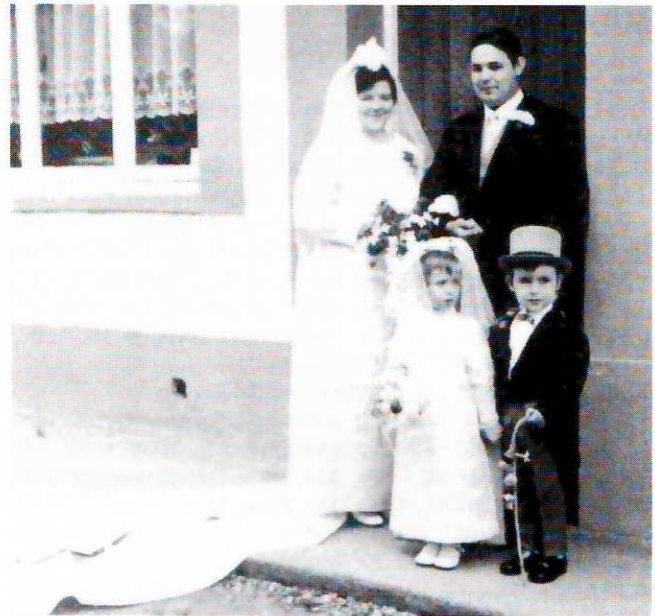
Alois Heijmans (44) is benoemd tot ridder in de Orde van Oranje Nassau. Hij heeft zich o.a. ingezet voor de heroprichting van schuttersgilde St. Catharina 1480-Weert.

J. Prinsen kreeg de gouden eremedaille verbonden aan de Orde van Oranje Nassau. Prinsen is al ruim 40 jaar lid van schutterij St. Jan-Baexem. Van 1982-1993 was Prinsen voorzitter van de schutterij.

W. Wilms kreeg de zilveren eremedaille verbonden aan de Orde van Oranje Nassau. Wilms was ruim 20 jaar lid van schutterij St. Joseph-Koningsbosch en koning in de jaren 1961 en 1966.

### Zilveren huwelijk

Op 15 mei was het 25 jaar geleden dat het huidige koningspaar van schutterij St. Stephanus-Dieteren, Soffie en Theo Heylighen in het huwelijk traden. Buiten het feit dat hij dit jaar koning is, inmiddels zijn tweede koningschap (in 1972 ook), is Theo vanaf 1984 bielem van de Dieterse schutterij.



Tijdens de receptie op 12 mei kwam schutterij St. Stephanus in vol ornaat haar opwachting maken en kreeg het zilveren paar een kado namens de vereniging aangeboden.

### Schutterskeizer

Martin Verschuren (54) lid van schutterij St. Nicolaas-Meijel wist zich op 23 april voor de derde achtereenvolgende keer tot koning te schieten en werd daarmee keizer van zijn schutterij. Verschuren is de eerste keizer in de geschiedenis van schutterij St. Nicolaas.

### Schutterskoningen

Jo Biesemann, St. Eligius Juliana Schinveld.

Petra Bosma, dameskoning St. Sebastianus-Neer

Thei Boss, St. Martinus-Vaesrade.

Dhr. Boymans, erekoning Kon. St. Lambertus-Oirsbeek, zoon van de voorzitter van het erebestuur.

Henk v.d. Bragt, Schutterij St. Barbara Meerssen (2e opeen volgende keer)

Theo Crutzen, St. Maternus Wylré.

René van Dael, St. Petrus-Kelpen Oler

Erwin Derikx, jeugdkoning St. Sebastianus-Neer

Freddy Dohmen, St. Sebastianus-Herkenbosch

Wiel Gielen, St. Nicolaas-Heyhuysen

Jac Gubbels, St. Antonius-Altweeterheide

Hans Hofman, Oude Nobelevalkenburg.

Henk Janssen, St. Sebastianus-Neer

Henk Kicken, St. Sebastianus Mechelen.

Paul Kleynen, Jonge Nobelevalkenburg; 3e maal koning, echter niet in successie, dus geen keizer.

Jo Kusters, Kon. St. Lambertus-Oirsbeek. Het lukte Ger Curfs niet keizer te worden.

Hub Leenen, 1e burgerkoning St. Sebastianus-Eys.

Wethouder Fons Lenoir van Nuth erekoning burgerschieten St. Martinus-Vaesrade.

Tom van Loo, 19 jr. burgerschietkampioen 1993 en 1994, schutterskoning 1995 St. Sebastianus-Eys.



Thieu Meulen, St. Catharina-Stramproy (2e o.v. keer)  
 Fred Scheres, Wilhelmina-Hingen  
 Joeri Slangen, jeugdkoning Wilhelmina-Hingen  
 Martin Triepels, jeugdkoning St. Petrus-Kelpen Oler  
 Twan Vemin, Mestreechs Rizzjemint.  
 Peter Wijshof, burgerkoning Valkenburg.

## JUBILARISSEN

### 25-Jarig lidmaatschap

Th.H. Berben	Bussen Schutten-Neer
W.H. Beunen	Wilhelmina-Hingen
H.J.M. Creemers	St. Antonius-Stramproy
J.M.W. Gerrits	St. Jan-Grubbenvorst
J.W.M. Gootzen	St. Urbanus-Montfort
H. Grutters	St. Martinus-Maasbree
Y.W.S. Janssen-Dijks	St. Joseph-Koningsbosch
J.H.A. Kurstjens	St. Urbanus-Montfort
L.H.M. Kurstjens	St. Urbanus-Montfort
Q. Laumans	St. Barbara-Reuver
A.H. van Lumich	Wilhelmina-Hingen
T.M.J. Maes	St. Antonius-Stramproy
E. Nissen	St. Urbanus-Montfort
Th. Op 't Roodt	St. Martinus-Grootbeersel
P. Peeters	St. Martinus-Maasbree
A. Roodbeen	Akkermansgilde-Venlo
P.G.M. Rijks	St. Nicolaas-Heythuysen
H.P.A. Smeets	St. Urbanus-Montfort
N. Stevens	St. Martinus-Grootbeersel
T. Truijen	St. Martinus-Grootbeersel
P.P.M. Vergoossen	Wilhelmina-Hingen
P.J.H. Verhaag	St. Nicolaas-Heythuysen
A.B.L. Vossen	Bussen Schutten-Neer
J. Wijnen	St. Martinus-Maasbree
S.Th. Zeegers	St. Urbanus-Montfort

### 40-Jarig lidmaatschap

M. Bouwels	St. Margaretha-Ittervoort
M. Corstjens	St. Martinus-Grootbeersel
Jacob Debije	Kon. St. Lambertus-Oirsbeek
W.H.G. Hamers	St. Jan-Nieuwstadt
C.H.F. Hupkens	St. Jan-Baexem
L. In de Braek	St. Sebastianus-Margraten
H.J. Janssen	St. Nicolaas-Heythuysen
A.H.P. van der Kop	St. Nicolaas-Heythuysen
L.G.M. Peeters	St. Jan-Baexem
Th. J. Smeets	St. Martinus-Vlodrop
H. Stassen	St. Sebastianus-Margraten
H.G. Truijen	St. Martinus-Grootbeersel
H.J. Truijen	St. Martinus-Grootbeersel

### 50-Jarig lidmaatschap

L. Geraeds	St. Barbara-Leveroy
H.G. Hermans	St. Barbara-Leveroy
J.G.W. Hoen	St. Sebastianus-Klimmen
P.J. Stals	St. Catharina-Stramproy
P.J. Strous	Bussen Schutten-Neer
G.C.H. Wijers	St. Barbara-Leveroy
Math. Zink	St. Joseph Vijlen

### 60-Jarig lidmaatschap

M. Hendrixx	Akkermansgilde-Venlo
J. Rousch	St. Sebastianus-Oost Maarland
G.H. Sillekens	St. Nicolaas-Heythuysen

### 10 jaar keizer

G. Stürtz	St. Eligius & Juliana-Schinveld
-----------	---------------------------------

## IN MEMORIAM

### JAN VAN CLEEF

Op 9 januari is Jan van Cleef, generaal buiten dienst van schutterij St. Salvius-Limbricht, overleden.

Jan van Cleef was 70 jaar lid van de Limbrichtse schutterij. De nestor van het schuttersgilde was jaren lang een stuwende kracht van deze vereniging. Hij was meer dan 25 jaar secretaris. In deze functie organiseerde hij tweemaal het OLS mee. In 1974 werd hij als generaal van onze schutterij geïnstalleerd. Ook was hij drie maal schutterskoning. Op 81-jarige leeftijd werd hij generaal buiten dienst.



Voor zijn vele werk en verdiensten voor de schutterij en de schutterswereld, werd hij meerdere malen onderscheiden. Zo werd hij o.a. opgenomen als officier in de Eedele Eed-Broederschap van de Souvereine Orde van de Rode Leeuw van Limburg en de H. Sebastianus, werd hij begiftigd met de zilveren medaille verbonden aan de Orde van Oranje Nassau en kreeg hij de bronzen legpenning verbonden aan het ereburgerschap van de stad Sittard.

Maar bovenal was hij een schuttebroeder, waarbij hij zich tot het laatste toe betrokken voelde.

Peter Camps.

### JOANNES HUBERTUS WEUSTEN

Joannes Hubertus Weusten (1927-1995) te Mheer, echtgenote van Bertha Zegers. Joannes was sinds 1947 lid van schutterij St. Sebastianus Mheer, werd in het jubeljaar 1967 koning en mocht zich sedertdien in het uniform van officier hijsen, laatstelijk als luitenant-kolonel. In 1966 werd hij uitbater van het lokaal van de harmonie te Mheer. Van deze vereniging was hij 35 jaar lid en vervulde diverse functies binnen het bestuur.



## Mgr. Wiel HEUVELMANS

Geheel onverwacht overleed op 10 maart j.l. in het De Weverziekenhuis te Heerlen op 68-jarige leeftijd de emeritus plebaan-deken van Roermond Mgr. Wiel Heuvelmans. Amper drie jaren heeft de oud-deken van een welverdiende rust kunnen genieten, na een indrukwekkende staat van dienst als priester van het Bisdom Roermond.

Deken Heuvelmans was eerst schoolpastor, daarna pastoor te Sittard en docent katechetik, vervolgens pastoor in Roermond en tevens deken, plebaan van de kathedrale kerk, proost van het kathedraal kapittel en groot-prior van het kapittel van de Edele Eed-Broederschap van de soevereine orde van de Rode Leeuw van Limburg. Bij zijn terugtreden werd hij door Z.H. Paus Joannes Paulus II benoemd tot ere-prelaat. Reeds eerder was hij vanwege zijn verdiensten voor de Kerk benoemd tot kapelaan van Zijne Heiligheid, hetgeen hem de titel van monseigneur verleende.

Mgr. Wiel Heuvelmans. Een imposante verschijning. We herinneren ons nog zijn afscheid van de stad Roermond als plebaan-deken van de kathedraal en als pastoor van de Munsterkerk. Bij die gelegenheid was de Limburgse Schutterswereld breed vertegenwoordigd op de markt. Enige tijd voordien had hij zich als moderator van de OLS-Federatie en als lid van de Edele Eed-Broederschap van H. Sebastianus moeten terugtrekken vanwege zijn gezondheid. Een terugtreden dat alom als pijnlijk werd ervaren. Hij was een innemende man, met grote realiteitszin, maar ook met veel humor. Hij hield van Limburg en de Limburgse cultuur, waar de Schutterswereld een grote plaats innam. Hij genoot van de optrekkende schutterijen, van de kleurenpracht, maar vooral genoot hij van de mens omdat hij eenieder hoogachtte.

Hij verstond op uitmuntende wijze de kunst om mensen om zich heen te engageren en de Blijde Boodschap voor een zeer breed gehoor toegankelijk te maken, zonder dat hij daarbij concessies hoefde te doen aan hetgeen de Kerk leert en voor waardevol houdt. Iedereen, jong en oud, kon rekenen op zijn nimmer af latende goedheid, die op zeer velen een diepe indruk heeft nagelaten.

Dat hij moge rusten in vrede. Mgr. R.H.M. Maessen.



Mgr. Wiel Heuvelmans

## Marianus JANSSEN

*De kracht die hij bezat,  
heeft hij zijn hele lange lange leven  
alleen maar gebruikt  
ten goede van iedereen in zijn omgeving.  
Wij allen kunnen veel van hem leren.*

Op 17 februari j.l. overleed MARIANUS JANSSEN uit Boxmeer.

De heer Janssen was vele jaren een trouw jury-lid bij het O.L.S. Ofschoon hij in 1994 wegens ziekte verstek moest laten gaan bij het OLS te Stokkem, was hij in al die jaren daarvoor steeds trouw aanwezig op de OLS-feesten. Wij hebben de heer Janssen gekend als een integer jurylid, die op zijn eigen wijze inhoud gaf aan deze functie.

Ons medeleven gaat dan ook uit naar zijn echtgenote en kinderen en verdere familieleden, die hem bijzonder zullen missen. Maar ook voor ons, de jurycommissie van de stichting S.A.S. en zijn collegae juryleden van het O.L.S. betekent zijn heengaan een groot verlies.

*Moge de zon, die U zo graag aan anderen wilde geven, nu schijnen voor Uzelf. RUST IN VREDE.*

Jurycommissie OLS.



## Geestelijk adviseur St. Joseph Sweikhuizen naar laatste rustplaats begeleid

Op zaterdag 15 april j.l. begeleidde schutterij St. Joseph Sweikhuizen haar geestelijk adviseur, pastoor Dré Thewessen (1935-1995) naar zijn laatste rustplaats. Pastoor Thewessen genoot grote waardering - ook buiten de parochiegrenzen - door de creatieve, begrijpelijke en diep menselijke wijze waarop hij voorging tijdens de kerkdiensten. Zijn enthousiasme voor de schutterij was hartverwarmend. St. Joseph zal in Dré Thewessen een fijne vriend moeten missen. Moge hij rusten in vrede.

Yvonne van de Wall-Dirkes.



## WIJ GEDENKEN

Sjang Slangen, lid van St. Antonius-Slek. Overleden op 3 januari op 78-jarige leeftijd.  
 Sjra Daamen, 58 jaar lid van St. Martinus-Linne. Overleden op 5 februari in de leeftijd van 77 jaar.  
 Sjeng Luijten, lid van St. Sebastianus-Neer en 70 jaar lid van de OLS-Federatie. Overleden op 6 februari in zijn 100ste levensjaar.  
 Huub Mannens, ruim 34 jaar Generaal-Majoor b.d. van St. Hubertus-Schaesberg. Overleden op 17 febr.  
 Jean Litjens, 65 jaar lid van St. Oda-Boshoven. Overleden twee dagen na zijn 90ste verjaardag op 22 februari. Tijdens zijn actieve verenigingsjaren was hij bestuurslid, commandant en generaal. Op 2 maart werd Jean met schutterseer begraven.  
 Jean Litjens, oud-commandant en oud-generaal van St. Oda-Boshoven. Overleden op 24 februari in de leeftijd van 90 jaar.  
 Leo Spätgens, ruim 40 jaar instrukteur van St. Joris-St. Joost. Overleden in februari.  
 Huub Verdonschot, lid van St. Lambertus-Broeksittard. Overleden op 7 maart in de leeftijd van 52 jaar.  
 Mgr. Wiel Heuvelmans, oud-moderator van de OLS-Federatie. Overleden op 10 maart op 69-jarige leeftijd.  
 Jan Baadjou, vaandrig van Broederschap St. Sebastianus-Klimmen. Overleden 16 maart; hij werd 40 jaar.  
 Hub Geraets, erebestuurslid St. Gregorius de Grote-Brunssum. Overleden 19 maart op 69-jarige leeftijd.  
 Pastoor Dré Thewessen, geestelijk adviseur van St. Joseph-Sweikhuizen. Overleden op 10 april in de leeftijd van 59 jaar.  
 Thei Smeets, 40 jaar lid van St. Martinus-Vlodrop. Overleden op 15 april in de leeftijd van 70 jaar.  
 Joannes Weusten, bijna 50 jaar lid van St. Sebastianus-Mheer, waarvan 35 jaar als bestuurslid.

## SJÖTTEKÄÖNINGIN

Het vië gevoordj, de middig door de nak  
 Geit hae op sjtap; het zilver blinktj  
 Noa mam die mèt de wichter winktj  
 Op häöre sjötter in zien käöningspak

Het wachte doertj en eine is al zaat  
 De optocht trèktj, de käöning lachtj  
 Noa mam die mèt de wichter wachtj  
 Op pap; mer ier dae toeskumtj, waertj het laat

Hae kruuptj get muetelik, te vreug in bèd:  
 Gemistj haet hae, zien eige sjöldj  
 En vrouwleef loestertj vol gedöldj  
 Nao häöre miens, en laeftj mèt zien leid mèt

Ze sjteit paraat vöör käöning en gezin:  
 Moder de vrouw en sjöttekäöningin

(Sonnet van Frits Criens te Haelen, uit de bundel 'Tössje gèster en mörge')

**Bijlage: folder OLS-Voerendaal**

## INHOUDSOPGAVE

<i>Artikel</i>	<i>pag.</i>
Colofon + Voorwoord	1
Koninginnedag 1995 in Eijsden en Sittard	2
Uit het marketentster mandje	3
Schutterslood vormt geen gevaar voor het milieu	4
Het mysterie van Wylré	5
De schutterij van Groot-Beersel	6
Oud Limburgs Schuttersfeest (OLS)	10
Keizers en koningen bij de kompels	12
Kopstukken uit de schutterswereld - IV	14
Herinneringsschild voor Harrie Lintjens	17
Komt de nood aan de man...	18
St. Elisabeth Stokkem organiseert 'Solidariteitsfeest'	19
Gilde St.Landricus te Echt viert eerste lustrum	22
Krantekoppen	23
St. Joseph-Waubach - Installatie marketentsters	24
Reactie op "Felle afwijzing"	25
Lezerspost	25
Adreswijziging	26
Federatiefeest Gulpen in historisch decor	26
Uitslagen open solistenconcours van de ZLSB	27
St. Sebastianus-Klimmen - Trouw en rouw	28
Schuttersfeesten nader bekeken	29
Voor u gelezen	30
Procedure volgorde optocht OLS veranderd	31
Onder de schietboom	33
Record-aantal jubilarissen Heerlerheide	36
Wij feliciteren	37
In memoriam	38
Wij gedenken / Sjöttekäöningin	40
Inhoudsopgave	40
Redactie / Correspondenten	40

## REDACTIE / CORRESPONDENTEN

- ★ Hoofdredacteur: Wim Pijpers Brouwerslaan 25 6093 GG Heythuysen; Tel. 04749-2868. Tot 1 juli 1995: NL detachement UNAVEM III ANGOLA, NAPO 35, 3509 VP Utrecht-Veldpost.
- ★ Drs. Jos Gerits Soppestraat 12 6176 AM Spaubeek; Tel. 04493-2296, fax 04493-5548.
- ★ Piet Hermans Hegstraat 13 6001 EW Weert; Tel. 04950-44548.
- ★ Werner Smet Breeërsteenweg 124 3640 Kinrooi; Tel. 089-563132.
- ★ Cor Voorter Maj. Evanslaan 1 6114 KR Susteren; Tel. 04499-1539.
- ★ Drs. Jean Walraven Borgeind 21 6041 AP Roermond; Tel. 04750-18124.
- ★ Drs. Luc Wolters Dr. Schweitzerstraat 4 6369 XL Simpelveld; Tel. 045-442585.
- ★ Correspondent Schuttersbond Eendracht Maakt Macht: Jos Janssen Boerhaavestraat 19 6001 AV Weert; Tel. 04950-34587.
- ★ Correspondent Z.L.S.B.: Fred Louwen Baron de Selysstraat 15 6301 JZ Valkenburg; Tel. 04406-42322.
- ★ Correspondent schuttersbond Juliana: Mat Nellen, Postbus 8020, 5993 ZG Maasbree; Tel. 04765-1626, fax 04760-71980.
- ★ Correspondente schuttersbond St. Gerardus-Amstenrade: Yvonne van de Wall Antoniusstraat 84, 6166 XL Geleen; Tel. 046-755123.

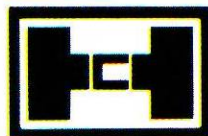




**HENDRI  
VAN DER PUTTEN**

SLAGHOEDJES  
SCHUTTERIJKRUIT  
REPARATIE  
HERLAAD APP.

**Zwartbroekstraat 28  
Roermond  
Telefoon 04750-30688**



**Mr Cas van Heugten**

**ADVOCAAT EN PROCUREUR**

Rijksweg Noord 214, 6136 AE Sittard  
Telefoon: 046-528899 – Telefax: 046-528900

Algemene rechtspraak, civiel recht, strafrecht,  
sociaal verzekeringsrecht, adviezen, incasso's, slachtofferhulp,  
verkeerszaken, letselschades, schaderegeling met verzekering-  
maatschappijen en contacten met Duitse en Belgische advocaten.

Wij hebben de vakkennis en kunde in huis om  
nieuwe vaandels te vervaardigen en  
oude vaandels te restaureren.

Wij gebruiken de meest zeldzame, kostbare en  
functionele materialen om via  
hand- of machineborduurwerk en de  
onmisbare kunsthistorische achtergrond  
een ambachtelijk werkstuk van allure  
af te leveren.



**KREATION  
KEVELAER**

**KEVELAERER FAHNEN + PARAMENTEN GmbH**

Kapellenplatz 27, 47623 Kevelaer 1 / BRD  
Telefoon: 02832-5734 / Fax: 02832-50075

U kunt ook contact opnemen met:  
Stadelmaier Nijmegen B.V.,  
Postbus 1011, 6501 BA Nijmegen  
Telefoon 080-224384 / Fax: 080-232255

  
drukkerij sinds 1935  
**LIMBURGSCHЕ POST B.V.**

Heerstraat Noord 69  
6099 AW Beegden (NL)  
Postbus 5033  
6097 ZG Beegden (NL)  
Telefoon 04747-1651  
Telefax 04747-2891

Lid Koninklijk Verbond van Grafische Ondernemingen KVGO  
Lid Vereniging Productiewaak Grafische Industrie VPG  
Lid Stichting van Producenten van Beveiligd Drukwerk

**De redactie  
van het  
Limburgs  
Schutters-  
tijdschrift  
wenst alle  
deelnemers  
aan het OLS  
in Voerendaal  
veel succes.**



LIMBURGSE BIER SPECIALITEITEN  
VAN DE MERGELLANDBROUWERIJ



**GULPENER  
SJOES**

LIMBURGS  
'KONINGSPAAR